

Møte tirsdag den 21. mars 2017 kl. 10

President: Kenneth Svendsen

Dagsorden (nr. 60):

1. Interpellasjon fra representanten Trine Skei Grande til statsministeren:
«Kvinner over hele verden marsjerte 21. januar for likestilling og mangfold, fordi man nå opplever at grunnleggende rettigheter er truet. Den amerikanske presidentens gjeninnføring av den såkalte "Global Gag Rule" (GGR) er dramatisk for kvinners rett til egen kropp, likestilling og fattigdomsbekjempelse, fordi det først og fremst rammer tilgang til reproduktiv helse som prevensjon og seksualundervisning blant de mest sårbare kvinnene i verden. I tillegg rammer det kampen for seksuelle rettigheter for oss alle. Samtidig ser vi stadige forsøk på innskrenkninger i kvinners rettigheter i flere europeiske land. Det gjelder ikke bare i allerede restriktive land som Irland og Polen, men også i land som Spania og Frankrike. Hvordan vil statsministeren møte den nye trusselen som kvinner opplever, og hva kan Norge bidra med for å demme opp for utviklingen i våre europeiske naboland og verden for øvrig?»
2. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Heikki Eidsvoll Holmås og Kirsti Bergstø om krav om elektrifisering av Johan Castberg-feltet, ilandføring til Finnmark og utredning av strømkabel til Svalbard (Innst. 202 S (2016–2017), jf. Dokument 8:124 S (2015–2016))
3. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Heikki Eidsvoll Holmås og Audun Lysbakken om elektrifisering av Skarvfjell (Innst. 203 S (2016–2017), jf. Dokument 8:125 S (2015–2016))
4. Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Endringer i folketrygdloven (endret fastsetting av grunnlaget for sykepengen, foreldrepenger og pleiepenge mv.) (Innst. 221 L (2016–2017), jf. Prop. 37 L (2016–2017))
5. Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen og Heikki Eidsvoll Holmås om et universelt utformet samfunn (Innst. 218 S (2016–2017), jf. Dokument 8:26 S (2016–2017))
6. Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Oppheving av lov om ferie for fiskere og endringer i ferieloven (Innst. 217 L (2016–2017), jf. Prop. 52 L (2016–2017))
7. Referat

Presidenten: Representanten Heikki Eidsvoll Holmås, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Følgende innkalte vararepresentanter tar nå sete:

For Aust-Agder fylke: Lene Langemyr

For Akershus fylke: Are Helseth og Anne Odenmarck

For Hedmark fylke: Lasse Juliussen

For Rogaland fylke: Marie Ljones Brekke

Fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe foreligger søknad om sykepermisjon for representanten Kåre Simensen fra og med 21. mars og inntil videre. Denne søknaden foreslås behandlet straks og innvilget. – Det anses vedtatt.

Vararepresentanten Ingalill Olsen foreslås innkalt for å møte i permisjonstiden. – Det anses også vedtatt.

Statsminister Erna Solberg overbrakte 1 kgl. proposisjon (se under Referat).

Presidenten: Representanten Marit Arnstad vil framsette et representantforslag.

Marit Arnstad (Sp) [10:01:48]: På vegne av representantene Liv Signe Navarsete, Janne Sjølmo Nordås og meg sjøl vil jeg framsette et forslag om en sterkere satsing på arbeidet med å nå Stortingets mål om 10 TWh energi-effektivisering.

Presidenten: Representanten Per Olaf Lundteigen vil framsette et representantforslag.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [10:02:16]: På vegne av representanten Kjersti Toppe og meg sjøl vil jeg legge fram forslag om å sikre skadde pasienters tilgang til akutt-sykehus med traumefunksjon dersom transporttid til traumesenter er over 45 minutter.

Presidenten: Representanten Heikki Eidsvoll Holmås vil framsette et representantforslag.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [10:02:40]: På vegne av representantene Karin Andersen, Torgeir Knag Fylkesnes og meg selv vil jeg – igjen, må jeg nesten si – fremme forslag om å sikre at det ikke selges palmeoljebasert biodrivstoff i Norge.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Presidenten vil så vise til Stortingets forretningsorden § 37 om at Stortingets forhandlinger avbrytes senest tredje fredag i juni måned. I år er den tredje fredag i juni allerede den 16. juni, og med den forventede saksmengden i et valgår vil Stortinget ha behov for noe mer tid for å få ferdigbehandlet sakene.

Presidenten vil derfor foreslå at forretningsordenens § 37 første ledd fravikes, og at Stortingets vårsesjon forlenges til og med onsdag 21. juni. Har noen innvendinger mot dette? – Det er enstemmig vedtatt.

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Stortingets møte i dag – og anser det som vedtatt.

Presidenten vil foreslå Sylvi Graham. – Andre forslag foreligger ikke, og Sylvi Graham anses enstemmig valgt som settepresident for dagens møte i Stortinget.

Sak nr. 1 [10:04:00]

Interpellasjon fra representanten Trine Skei Grande til statsministeren:

«Kvinner over hele verden marsjerte 21. januar for likestilling og mangfold, fordi man nå opplever at grunnleggende rettigheter er truet. Den amerikanske presidentens gjeninnføring av den såkalte «Global Gag Rule» (GGR) er dramatisk for kvinners rett til egen kropp, likestilling og fattigdomsbekjempelse, fordi det først og fremst rammer tilgang til reproduktiv helse som prevensjon og seksualundervisning blant de mest sårbare kvinnene i verden. I tillegg rammer det kampen for seksuelle rettigheter for oss alle. Samtidig ser vi stadige forsøk på innskrenkninger i kvinners rettigheter i flere europeiske land. Det gjelder ikke bare i allerede restriktive land som Irland og Polen, men også i land som Spania og Frankrike.

Hvordan vil statsministeren møte den nye trusselen som kvinner opplever, og hva kan Norge bidra med for å demme opp for utviklingen i våre europeiske naboland og verden for øvrig?»

Trine Skei Grande (V) [10:05:12]: Vi i Norge vet en del om hvordan man bekjemper fattigdom, om hvordan man styrker utviklingen. Vi var et lutfattig land som klarte å bygge velferd, slik at vi i går ble kåret til verdens lykkeligste. Kampen mot fattigdom og for utvikling ble også ført ved å kjempe for kvinnerettigheter. Ja, det er faktisk sånn at for norsk velferd er likestilling og kvinners deltakelse i yrkeslivet mye viktigere enn det at vi fant olje.

En av de første tingene man tok tak i da man fikk ordentlig parlamentarisme i dette landet – eller da Venstre overtok makten – var å bekjempe mødredødelighet. Det ble først og fremst gjort gjennom folkeopplysning og jordmortjeneste. Mens det da Venstre overtok, var nesten 700 per 100 000 levendefødte barn som døde, var tallet 700 20 år etterpå kommet ned til 300. Rundt århundreskiftet var Norge blant dem i Europa som hadde lavest mødredødelighet.

Også abortkampen har vært en hard og vanskelig diskusjon, men all ny forskning viser at abortlovgivning ikke påvirker antall aborter. Det eneste som virker for å få ned antallet aborter i et land, er tre ting: Det er tilgangen på prevensjon, det er seksualundervisning, og det er likestilling mellom kjønnene. Det er de tre tingene som får aborttallene ned.

I Norge har vi gjennom vår egen likestillingskamp fått mye kunnskap og erfaring. Vi har vist hvordan mødrehelse og kvinnehelse har vært viktig for både velstand og velferd, og at likestillingskampen har vært viktig for utviklingen fram til å bli et lykkelig land.

Vi vet hvordan det påvirker familier i fattige land – og hva det betyr – å miste mor i et svangerskap eller miste mor under en fødsel. Derfor har likestilling alltid vært en viktig del også av kampen mot fattigdom. Da FN ble opprettet og fikk de grunnleggende menneskerettighetene ned på papir – felles for alle land – i 1945, hadde Eleanor Roosevelt gjort en fantastisk innsats for at også kvinnerettighetene skulle være en viktig del av menneskerettighetene. Vi fikk verdens første kvinnekonferanse i Mexico i 1975, og vi fikk Kvinnekonvensjonen i 1979, som Norge var blant de første i verden til å ratifisere. Likens hadde vi kvinne-

toppmøter – både i København i 1980, i Nairobi i 1985 og i Beijing i 1995 – som var med og preget min generasjon jenter.

Nå ser vi at det pågår et FN-toppmøte om kvinner. Og vi ser at den progressive likestillingskampen som har pågått helt siden Eleanor Roosevelt og helt siden vi begynte med kvinnerettigheter her i Norge, nå begynner å møte stor motstand i mange deler av verden. De konservative kreftene er på frammarsj. De har organisert seg i en allianse som kalles Friends of the Family. Der finner man en god blanding av land som Saudi-Arabia og Iran, sammen med land som Russland, Polen og Vatikanstaten. Dette har antiabort og pro «family» – såkalt – på agendaen. Ulike religiøse grupper mobiliserer sammen. Unge mennesker får opplæring i denne type tankegang og busset inn til toppmøtet. Trump ga marsjordre til sitt sivile samfunn om at det var dette som skulle være hovedjobben til USA inn i det møtet, hvorpå han signerte Global Gag Rule. Bildet av Trump, omgitt av bare menn, som signerer dette, gjorde at The Guardian-redaktøren skrev på Twitter: Uansett hvor lenge du lever, vil du aldri se et bilde av syv kvinner som skriver under på en lovgivning om hva menn skal gjøre med sine reproduktive organer.

Vi ser at forbud og restriksjoner ikke kutter i antall aborter, men faktisk bare fører til farligere aborter. Verdens helseorganisasjon har estimert at det hver dag dør rundt 830 kvinner av svangerskapsrelaterte årsaker, som kunne ha vært unngått. Det er ofte familier som mister mammaen sin, og når vi vet hvor viktig den mammaen er for oppveksten til alle barna i familien, vet vi hvilke følger det får når mamma faller bort. 99 pst. av alle svangerskapsrelaterte dødsfall skjer i utviklingsland. Hvert år gjennomføres 22 millioner utrygge aborter. Det er en av de viktigste svangerskapsrelaterte dødsårsakene hos kvinner.

Med dette som bakgrunn har jeg en del spørsmål til statsministeren. Jeg vet at statsministeren har vært veldig engasjert, f.eks. i utdanning for jenter. Når vi nå ser at den antiprogressive fraksjonen er godt organisert og jobber hardt mot de landene som er opptatt av likestilling, er mitt hovedspørsmål til statsministeren: Hvordan møter Norge denne situasjonen? Jeg syns f.eks. det er viktig at også vi organiserer oss, at også vi sørger for at flere som er på vårt lag, faktisk blir organisert på vårt lag. Jeg er redd for at hele Afrika kan havne i den konservative blokken fordi vi ikke er aktive nok.

Regjeringa har sagt at de skal kompensere kuttene som USA har gjort når det gjelder SRHR, på 85 mill. kr. Det syns jeg er veldig bra. Men spørsmålene er: Hvordan skal vi følge opp dette de neste årene? Hvor har vi tenkt å ta pengene fra? Risikerer vi med dette kutt når det gjelder den globale helsen? Helsestasjonene, basisinfrastrukturen, er en av de viktigste infrastrukturene til å redde kvinner og kvinners helse. Dette er en av grunnene til at Venstre har vært litt skeptisk til måten noen av disse vaksineprogrammene er organisert på, der man ikke sørger for basisinfrastrukturen, men bare sørger for vertikale vaksinasjonsprogram. Derfor er basisinfrastrukturen kjempeviktig framover, og det er også en av basisene for å ivareta kvinners helse.

I 2015 vedtok FNs medlemsland 17 globale bærekraftsmål. To av dem går på likestilling. Spørsmålet til statsministeren er: Hvordan skal vi klare å holde trykket på kvinnerettighetene og sikre at de overlever i en verden der vi

ser at de blir stadig mer presset? Hvordan skal Norge bidra i den konstellasjonen som er satt sammen, som heter She Decides, der Nederland, Danmark og Sverige har vært initiativtakere, for å være en motkraft til dem som nå vil gjeninnføre Gag Rule? Hvordan skal Norge bidra til å fremme kvinners rettigheter på den internasjonale arena og gjennom bilaterale samtaler? Klarer vi å styrke innsatsen også for kvinner innenfor bistand? Klarer vi å tenke strategisk, med den sterke posisjonen Norge har i internasjonal bistand, for å organisere kvinneverktighetene på en god måte?

Under årets FN-toppmøte er økonomisk frihet en av overskriftene. Vi vet at kvinner utfører 75 pst. av verdens ulønnede arbeid, mens bare 51 pst. har lov til å delta på arbeidsmarkedet. I alle verdens land – i alle verdens land, jeg må påpeke det – har kvinner lavere lønn enn menn. I milliard kvinner står utenfor bank- og finansieringssystemet. De kan aldri ta opp lån, har ofte heller ikke lov til å ha konto. I 150 land er det reguleringer som hindrer kvinner i å delta i næringslivet. I Russland er det f.eks. 450 jobber der det fra statens side ved lov er bestemt at kvinner ikke kan delta – for å beskytte kvinners helse. I Argentina har de f.eks. en egen lov som sier at kvinner ikke får produsere eller selge alkohol. Hvis jeg begynner å nevne de arabiske landenes regelverk mot kvinners deltakelse, kunne jeg holdt på mye lenger.

Vi vet at vold er med og hindrer mange kvinner i å delta ute i arbeidslivet. Vi vet at er kvinner økonomisk uavhengig i en husholdning, har de 45 pst. mindre risiko for å bli utsatt for vold. Økonomisk uavhengighet er med og styrker menneskerettighetene deres.

Utdanning har vært en kjempeviktig satsing for denne regjeringa og for statsministeren. Der har hun full støtte fra Venstre. Hvordan skal vi klare å holde det trykket oppe, når vi nå ser at man spesielt i kampen for jenters utdanning er i ferd med å organisere seg mot oss?

Oppsummeringsmessig: Hvordan skal vi klare å organisere en helhetlig innsats for å styrke kvinners rettigheter på alle felt når vi nå ser at vi har sterke krefter mot oss internasjonalt?

Statsminister Erna Solberg [10:15:40]: Jeg opprøres av den urett som jenter og kvinner utsettes for i så altfor mange land. At unge jenter gifter bort i ung alder, er uakseptabelt. At jenter ofte går færre år på skole enn gutter, er grunnleggende urettferdig. Det er fullstendig uakseptabelt at jenter og kvinner ofte verken får bestemme over sitt eget liv eller sin egen kropp. Derfor er kampen for likestilling en viktig prioritet for Norge. Vi forsvaret kvinners rettigheter i alle relevante fora. Vi er en politisk, faglig og finansiell støttespiller for dem som kjemper for kvinners rettigheter. Innsatsen for seksuell og reproduktiv helse, inklusiv arbeidet for trygge aborter, er høyt prioritert. Vi har innrettet vår bistand til å støtte opp under likestilling, ikke minst gjennom dobling av støtten til utdanning. Jeg har lyst til å slå fast at Norge er og vil fortsatt være en sterk forkjemper for kvinner og kvinners rettigheter over hele verden.

Jeg deler bekymringen over USAs gjeninnføring av regelen om ikke å finansiere helseorganisasjoner som inkluderer informasjon om abort i sitt arbeid. Det vil først og fremst bety redusert tilgang til prevensjon for de fattigste kvinnene i de fattigste landene. Redusert innsats vil åpen-

bart føre til flere uønskede svangerskap og dermed flere utrygge aborter. Som varslet fra norsk side øker vi støtten til aktører som rammes av den såkalte munnkurvregelen, med 85 mill. kr.

Samtidig er det viktig for meg å understreke at Norges innsats på dette og andre områder ikke er og skal ikke være en reaksjon på USAs bistandspolitikk. Vi skal forme vår bistandspolitikk og vår innsats ut fra de hensyn og prioriteringer vi mener er viktigst til enhver tid. En del av de økte midlene vil gå til FNs befolkningsfonds arbeid med ofre for seksualisert vold i krise og konflikt og til å styrke kvinners rett til seksuell og reproduktiv helse i Syria og i nabolandene spesielt. Sentrale internasjonale frivillige organisasjoner vil bli invitert til å søke om støtte. Kriteriene for tildelingen vil være resultatoppnåelse og effektivitet. Jeg er opptatt av at våre bistandspenger skal nå helt ut og få betydning for den enkelte kvinne og mann.

Likestillingsminister Horne representerte regjeringen på den internasjonale konferansen She Decides i Brussel 2. mars. Det understreker hvor viktig vi mener det er å mobilisere flere til økt finansiell støtte til arbeidet med seksuell og reproduktiv helse og rettigheter. Løftet om økt norsk engasjement ble godt mottatt i Brussel.

Det er viktig for meg å understreke at det globale likestillingsbildet ikke er entydig negativt. Det går for sakte, men det går faktisk fremover. Andelen kvinner i verdens parlament har økt fra 12 pst. til 23 pst. de siste 20 årene. Selv om det nå har sakkett litt akterut, er det også slik at det er en positiv trend. I noen regioner har kvinners deltakelse i arbeidslivet økt. De siste årene er lover som diskriminerer kvinner, blitt fjernet i mange land. Vold mot jenter og kvinner i nære relasjoner er løftet ut av det private rom og blitt et offentlig anliggende som er straffebelagt i de fleste land.

Arbeidet mot kjønnslemlestelse og barneekteskap gir resultater i flere land. Norge har vært den viktigste støttespilleren for UNFPA og UNICEFs programmer. Den norske direktestøtten til arbeidet mot kjønnslemlestelse var i overkant av 70 mill. kr i 2015. Den 1. mars møtte jeg den norsk-somaliske sykepleieren Safia Abdi Haase, for å lære mer om hennes fantastiske arbeid også internasjonalt og for å snakke om hvordan vi best går videre i denne kampen. Den 8. mars lanserte finansministeren og jeg regjeringens strategi mot kjønnslemlestelse, tvangsektenskap og sosial kontroll. Målet må være at den nasjonale strategien og den internasjonale innsatsen Norge gjør, kan ha en gjensidig forsterkende effekt. Det er fra de små og store fremskrittene vi skal hente læring om hva som fungerer.

Enkelte arbeider for å svekke det som ble oppnådd på befolkningskonferansen i Kairo i 1994 og på kvinnekongressen i Beijing året etter. Vi som har vært med en stund i kampen for kvinners rettigheter, vet at disse dokumentene fremdeles er den globale gullstandarden for likestilling. Derfor er de også så viktige å hegne om. Men heldigvis er det også stadig flere land, bl.a. i Latin-Amerika, som står opp for likestilling i internasjonale fora. De negative kreftene har ikke nådd frem i sine bestrebelser på å svekke standardene for kvinners rettigheter.

På vegne av kvinner er jeg utålmodig. Vi kan ikke bare vokte over det som er oppnådd – vi må videre. Regjeringen har som mål å videreutvikle det normative rammeverket og stadig fremme kvinners rettigheter. Vi arbeider for at seksuelle rettigheter skal få samme internasjonale status

som reproduktive rettigheter. Vi jobber for rett til abort og for at kvinner skal få samme rett til skilsmisse, statsborgerskap, arv og eiendom som menn i alle land. Vi tar i bruk mange kanaler for å nå resultater. Vi fremmer likestillings-spørsmål i FN-systemet, i Europarådet, i EU/EØS-samarbeidet og i det nordiske samarbeidet. FN er en spesielt viktig partner i arbeidet for likestilling og reproduktiv helse. FNs befolkningsfond arbeider med mødrehelse, familieplanlegging og seksualundervisning. I 2016 utbetalte vi 401 mill. kr i kjernestøtte. Det samme er bevilget for inneværende år.

I Nord-Nigeria, hvor Boko Haram herjer og mange er utsatt for seksuelt misbruk og vold, har UNFPA utplassert over 400 kvalifiserte traumabehandlere og opprettet elleve kriesentre for kvinner og jenter. I tillegg bidrar de med utstyr til helsearbeidere for å sikre at barnefødsler er trygge, at voldtektsofre får behandling, og at prevensjon er tilgjengelig. I dette arbeidet må vi også trekke på private krefter. Den norske bedriften Laerdal Medical har bl.a. utviklet en fødselssimulator som bidrar å trene fødselshjelpere i ressurssvake land. Deres utstyr distribueres i over 70 land og gir et unikt bidrag til tryggere fødsler for mødre og barn.

UN Women spiller en nøkkelrolle for å bistå nasjonale myndigheter i samarbeid med sivilt samfunn, slik at de globale normene også nedfelles i nasjonale lover og planer. Vi gir 75 mill. kr i kjernestøtte til organisasjonen. La meg gi et par eksempler på hva vår støtte har betydd:

UN Womens arbeid innen kvinner, fred og sikkerhet i Burundi har engasjert over 500 kvinner. Disse avverget om lag 5 000 små og store lokale konflikter på ett år. I Irak har UN Women samlet 230 kvinneorganisasjoner med ulike religiøs og etnisk bakgrunn for å jobbe sammen om nasjonal forsoning og bekjempelse av voldelig ekstremisme. Disse tiltakene betyr at kvinner unngår overgrep, at jenter og gutter kan gå på skole, og simpelthen at dagliglivet kan gå sin gang. Det er hva jeg vil kalle fredsbygging med kjønnsperspektiv i praksis.

Det største sviket mot verdens kvinner er ikke mangelen på normer eller erklæringer, men mangelen på gjennomføring av det regjeringer forplikter seg til når det gjelder kvinners rettigheter. Det ansvaret ligger hos regjeringene selv. Det ansvaret må tas som følge av press fra landenes egen befolkning og gjennomføres ved hjelp av landenes egne institusjoner. Selv om arbeidet for likestilling må gjøres av landene selv, kan altså Norge bidra. Vi bruker midler til å støtte land med å gjøre lovnader om tiltak og tjenester som betyr noe for folk. Jeg har lyst til å minne om at vi i år etablerer programmet LIKE – likestilling for utvikling. Det bidrar med norsk erfaring og kompetanse for å støtte gjennomføring av likestillingsforpliktelser i partnerland i sør. I Europa bidrar norske EØS-midler til å støtte opp under grunnleggende verdier som demokrati, ikke-diskriminering og likestilling mellom kjønnene. Det bidrar bl.a. til bekjempelse av vold i nære relasjoner og bedre kombinasjon av arbeidsliv og familielever, redusert lønnskamp mellom kvinner og menn og etablering av kriesentre.

I utenriks- og utviklingspolitikken prioriterer vi jenters utdanning, kvinners økonomiske og politiske deltakelse, bekjempelse av vold og fremme av seksuell og reproduktiv helse og rettigheter. Utdanning er nevnt. Utdanning er en viktig kjernebit i dette. Det har vært en betydelig fremgang de siste årene i antallet som går på skole, men vi vet

at jenter fortsatt blir dårligere behandlet i utdanningssystemet.

Vi kan ikke snakke om kvinners situasjon uten å ta opp konfliktene vi ser i verden. Ekstremistene har gjort angrep på kvinners rettigheter til en del av sin strategi. ISIL er et grovt eksempel på dette. Derfor har vi bl.a. bidratt med mer penger – 50 mill. kr – til organisasjoner som arbeider for ofre for seksualisert og kjønnsbasert vold blant minoritetsgrupper i Irak og Syria. Vi har styrket organisasjonen til Raftoprisvinner Yanar Mohammed, organisasjonen Women's Freedom, i Irak.

Det er mye å gjøre på dette området. Norge skal hele tiden være en aktiv partner.

Trine Skei Grande (V) [10:26:12]: Jeg vil begynne med å takke for svaret, og så vil jeg takke for at statsministeren faktisk kom og svarte sjøl. Det sier noe om prioriteringen, og det syns jeg er et viktig signal til dette saksfeltet. Så merker jeg meg at det faktisk er to menn i salen, og jeg håper at også noen av dem tegner seg, slik at dette ikke bare blir en damedebatt.

Statsministeren har helt rett i at ikke alt går i feil retning, spesielt ikke når det gjelder lovgivning. Det er faktisk flere land som forbedrer abortlovgivningen, enn land som forverrer den. Utfordringen er at noen av dem som går i feil retning, er dem som er nær oss – vår nærmeste allierte, USA, går i feil retning. Og vi ser land rundt oss, som Polen, som vel var det forrige statsbesøket vi hadde på en statsbesøksdag, og Russland, som kanskje ikke føles så nært akkurat nå, som går i feil retning. Og vi ser at innenfor ekstremismen bruker en kvinner veldig aktivt i identitetsbyggingen sin.

Mitt oppfølgingsspørsmål til statsministeren er: Bør ikke vi også ha en rolle der vi organiserer de gode kreftene, og ikke bare observerer at det ikke går så ille i alle land, men at vi rekrutterer i flere land? Jeg er kjempeglad for at statsråd Horne deltok i She Decides-møtet, men også vi bør sette krefter inn på å rekruttere flere land til vår fløy i denne kampen.

Så syns jeg det som blir sagt om å støtte kvinneorganisasjoner, er viktig. Jeg merker meg også fra utenrikskomiteens reiser at mange av dem som jobber med å ta ut de kvoteflyktningene som vi tross alt har sagt at vi skal ta imot, ofte tar ut kvinner som har turt å stå opp mot systemet, og som er høyt oppe på lista over dem som Norge er villig til å gi beskyttelse til gjennom Flyktningkonvensjonen. Det syns jeg er et godt signal å gi når vi skal velge ut flyktninger. Men utfordringen her er om vi virkelig klarer å organisere de gode kreftene på en god måte, i hvert fall når vi merker at de landene som er nær oss, beveger seg i feil retning, og når mange av de landene som beveger seg i veldig god retning, f.eks. deler av Afrika, ikke er så godt organisert som oss.

Statsminister Erna Solberg [10:29:06]: Jeg er helt enig i at vi skal bidra til å organisere, men så blir alltid spørsmålet: På hvilken måte skal det organiseres? Vi har bidratt til å organisere et kvinnenettverk mot ekstremisme. Vi hadde møte om dette i høst, under FNs generalforsamling, hvor vi bidro til at dette nettverket også skal strekkes ut og binde seg enda tettere sammen, og at det skal kunne jobbe på tvers. Det betyr at Norge, sammen med andre land, bidro til å organisere de kreftene som

skal gjøre motarbeidet og arbeide internt i andre land for nettopp kvinners rettigheter og mot ekstremistene som ønsker å holde dem unna utdanning, og som bidrar til rekruttering til ekstremisme. I så måte mener jeg at mye av det vi allerede gjør, bidrar til dette, og vi skal gjøre mer av det.

Det er ingen tvil om at det vi kaller liberale verdier i det internasjonale samfunnet, er under press for øyeblikket. De liberale verdiene dreier seg om respekten for menneskerettigheter, det dreier seg om internasjonal handel, men det dreier seg også om likestilling og kvinners rettigheter, og det dreier seg om seksuelle rettigheter også for dem som har en annen legning enn det å være heterofil. Det er under press, og det er et prosjekt i flere land som på en måte er antivistlig, som også er knyttet til at dette er vestlige verdier.

Vi må derfor bygge alliansene sammen med de gruppene som er i landene. Hvis motargumentet er at dette er vestlige verdier, er det ikke så lett å komme utenfra og skulle påtvinge det. Da må det bygges allianser internt i landene. Derfor mener jeg at kvinneorganisasjonen til FN, UN Women, og Barnefondet er viktige institusjoner som jobber på en annen måte, som jobber innad i landene, og som ikke har det samme alliansepreget. Vi må sørge for at det er nok land som bidrar til å være med på å finansiere de tiltakene som ligger der, og så skal vi fortsette med det arbeidet som Norge har gjort lenge, og som vi nå har intensivert, knyttet til ekstremismearbeid. Det er å organisere kvinnegrupper og hjelpe til på de områdene som vi nå gjør, bl.a. når vi gir Raftoprisvinneren mer penger til å kunne hjelpe kvinner som har vært utsatt for overgrep – det er massive overgrep mot kvinner, særlig i minoritetsbefolkningen i Syria og Irak, men også i en del av den egne kvinnebefolkningen som er blitt igjen – og det trengs hjelp til å hjelpe. Det som er problemet for disse kvinnene, er at ikke bare har de opplevd overgrep fra ISIL og andre, men de blir utstøtt når de kommer tilbake, fordi de er skitnet til, de får ikke respekt, de har barn, de har kanskje fått barn etter voldtekt. Derfor er det viktig å jobbe med å bygge opp disse sivile strukturene – hjelpe til med det. Det er jo litt av det vi bruker EØS-midler til – vi har jobbet systematisk over mange år, f.eks. for å etablere krisesentre og for å få et annet fokus i land som tradisjonelt kanskje har et annet syn på vold i familien enn det vi mener er riktig, og hvor det å støtte krisesenterbevegelser har vært en viktig del av å bygge en sivil samfunnsrobusthet mot de endringene som vi nå ser noen ideologisk tar til orde for.

Sonja Mandt (A) [10:32:44]: Først takk til interpellanten, som tar opp et viktig tema.

To uker i mars er kvinner og menn samlet i FN for å diskutere kvinners rettigheter – eller mangel på rettigheter. Kvinnekonferansen CSW i New York var jeg så heldig å få være med på sist uke. Jeg fikk høre spennende innlegg, sterke innlegg, av og for kvinner fra hele verden, og jeg fikk også diskutere kvinners rettigheter og muligheter med andre som var til stede. Tema i år var kvinners rett til arbeid, noe som dessverre ikke alltid er en selvfølge.

Mange av historiene gjorde sterkt inntrykk og viser at det er en lang vei å gå før kvinner har samme rettigheter som menn, at vold og trusler altfor ofte brukes, at kvinners lønn er for lav – mye lavere enn menns – og at kvinner har

dårligere beskyttelse, dårligere økonomi og er mest utsatt i krig og fred.

Likestillingen har dessverre kommet veldig kort i mange land, og vi ser også at den blir truet og satt i revers.

Det gjøres mye bra av frivillige organisasjoner og ildsjeler, og Norge blir tatt fram sammen med resten av Norden som gode eksempler. Men også vi har en vei å gå, selv om det ikke kan sammenlignes med de utfordringene som finnes i mange andre land. For vi vet at vi ikke er kommet langt nok, at det går for sakte, og at likestillingen her er lagt på is. Vi har for mye vold i nære relasjoner, og lønnen er ikke lik for kvinner og menn her heller.

Likevel har vi sterkere og flere rettigheter enn mange av våre søstre i fattige land. Der er framtida allerede bestemt når en fødes som kvinne. Tungt arbeid, plikter, tidlig ekteskap og barnefødsler er hverdagen. Mange har lav utdanning, og yrkene som tilbys dem, er ofte hardt fysisk arbeid. De har liten inntekt eller inntekt utenfor det regulerte arbeidslivet som kan sammenlignes med slaveri. Risiko for trafficking og grov utnyttelse er dessverre vanlig.

I fattige land er utstøting, overgrep og tvangsekteskap hverdagen. Skal vi løse opp i det, må kvinner først og fremst få muligheten til å bestemme over egen kropp og eget liv. Kvinner må kunne bestemme over eget seksualliv, og derfor er det informasjonsarbeidet om seksuell helse som mange grasrotorganisasjoner gjør, så viktig. Når Trump kutter ned på støtten til disse organisasjonene, rammer det kvinner. Når moralen blir ledestjerne, rammes kvinner først og fremst, for frihet til å bestemme over eget liv betyr egentlig økonomisk vekst og utvikling. Land med høy yrkesdeltakelse av kvinner har også sterk økonomisk vekst. Derfor må disse organisasjonene støttes, slik at de kan bidra med god informasjon. De må få økonomi til å kunne være til stede, for det koster å få faglig påfyll, sørge for tilpasset materiell og utstyr og være tilgjengelig. Opp-læring tar tid, og det koster.

Jenter må få mulighet til utdanning og opplæring og kunne delta i politikk, få kunnskap om reproduktiv helse, hygiene og samfunnskunnskap. Det er alle saker som vi bør integrere i all vår utviklingspolitikk framover, og vi må tydeliggjøre det.

Vaksinasjonsprogrammet, som Skei Grande angrep, har bedret helsetilbudet generelt og også bidratt til helsehjelp og prevensjon. Vi mener at det er viktig å støtte regjeringas arbeid når det gjelder å satse på vaksinasjon, for det bedrer helsetilbudet for alle.

Statsministeren har snakket mye og varmt om jenter og utdanning, i tråd med FNs mål 4 og 5. Helse må kobles sammen med utdanningen, likestilling sammen med begge. Jeg håper at statsministeren også kan si noe om det blir ivare tatt i hennes målsetting.

Når Trump kutter støtte til kvinner, hviler det et ekstra stort ansvar på oss i Europa som donorland for at dette viktige arbeidet ikke skal stoppe opp. Norge må ta sitt ansvar og følge opp, slik at vi bidrar til at arbeidet fortsetter.

Når kvinners rettigheter svekkes, også i Europa, vet vi at vi har ansvar for å sette det på dagsordenen i alle de fora som vi parlamentarikere har tilgang til. Det forventer jeg også at statsministeren gir beskjed til sine statsråder om.

Vi som sitter i de ulike parlamentarikerorganisasjonene, har samme ansvar. Likestilling, rettigheter og tiltak mot vold og trusler er bare noe av det vi bør ha på dagsordenen. Når SRHR-nettverket for reproduktiv helse på

Stortinget sammen med det europeiske nettverket for parlamentarikere for reproduktiv helse underskriver protestbrev til Trump, bidrar det til å løfte saken. Vi må være aktive og synlige.

FNs kvinnekommisjon er en viktig institusjon for å utarbeide politiske prinsipper for å bedre kvinners stilling og rettigheter. Der skapes det nettverk, avdekkes utfordringer og gis mulige løsninger. Derfor er norsk deltakelse så viktig, og derfor skulle kanskje også finansministeren vært der. For dette dreier seg om holdninger, men også om økonomi og hva vi kan bidra med fra Norge. Det må være vi som har muligheten, det er Norge og Norden som må stå i front. Hvem ellers skal gjøre det?

Sylvi Graham (H) [10:38:07]: Som nevnt: Akkurat nå møtes i New York FNs kvinnekommisjon, CSW. Det arrangeres årlig og er en av de viktigste internasjonale møteplassene for å diskutere nettopp kvinners rettigheter og likestilling. Kvinnekommisjonen har som mandat å følge opp handlingsplanen fra FNs kvinnekonferanse i Beijing i 1995. Hvert år står et hovedtema på agendaen på denne konferansen, og årets tema, kvinner og økonomi, er viktig også med tanke på FNs bærekraftsmål. Å styrke kvinners økonomiske stilling er avgjørende for oppnåelsen av disse, men fortsatt gjenstår en del for at kvinner og menn skal få like økonomiske muligheter.

Ifølge Verdensbanken er det formelle hindre for økonomisk likestilling i mer enn 150 land. Dette er bl.a. lover som begrenser kvinners muligheter til arbeid, eiendom og arv. Det er grunn til uro og fornyet innsats når det gjelder dette temaet. Interpellanten har rett i at det er slik at grunnleggende rettigheter i stadig større grad er truet. Ting vi i Norge ser på som selvfølgelige, er ikke det alle steder, på langt nær. Munnkurvregelen og holdningene til den nye administrasjonen i USA er ett eksempel, som interpellanten redegjorde for. Det førte til at vår likestillingsminister dro til Brussel og ble med på She Decides-konferansen, og til at regjeringen la på bordet 85 mill. kr for å støtte den. Men også i vårt nære nabolag og i resten av Europa ser vi stadig større forsøk på å innskrenke kvinners rettigheter, som interpellanten også nevnte.

13 år er ikke lenge, og innen 2030 har altså verden ratifisert å få slutt på alle former for kjønnsdiskriminering. Norge mener alvor i arbeidet for kvinners rettigheter og kvinners levekår, men verken vi eller andre enkeltland kan vinne denne kampen alene. Vi må bruke vår legitimitet til å skape forståelse og bygge allianser, og jeg forventer – som interpellanten – at vi aktivt og kontinuerlig diskuterer med likesinnede land hvordan vi i fellesskap kan møte situasjoner som har oppstått etter gjeninnføringen av munnkurvregelen – the Gag Rule – ikke minst, men også utviklingen generelt. Norge går i front for likestilling. Vi prioriterer jenters utdanning og kvinners økonomi og politiske deltakelse, bekjempelsen av vold og fremme av seksuell og reproduktiv helse og rettigheter. Vi fortsetter arbeidet med å sikre at det ikke rokkes ved etablerte internasjonale forpliktelser for kvinners rettigheter, og for at forpliktelsene etterleves. Vi skal være pådrivere for nye forpliktelser om seksuelle rettigheter, rett til abort og like økonomiske rettigheter.

I bistanden har vi f.eks. viktige initiativer og resultater å vise til. Vår store satsing på utdanning i bistandspolitikken er i stor grad innrettet mot jenter. Mange milliarder har

i denne regjeringsperioden gått til utdanningstiltak der jenters og unge kvinners opplæring er et viktig element. Om lag 70 pst. av norsk utdanningsbistand har utdanning av jenter i fokus. Nå gjenstår utfordringen med å få jentene til å begynne på og fullføre ungdomsskole og videregående utdanning. Det prioriteres framover. Vi har løftet kvinnehelse, bl.a. i det globale initiativet «Hver kvinne og hvert barn», som statsministeren lanserte i 2015. Norge er den største bidragsyteren, med 600 mill. kr per år i perioden 2015–2020. Norge har også bidratt til å styrke helsetilbudet til kvinner og barn gjennom Kommisjonen for livreddende medisiner og har bidratt til lavere priser, økt tilgjengelighet og økt bruk av livreddende medisiner.

Likestilling og økonomisk utvikling er gjensidig forsterkende. I Verdensbanken støtter Norge utviklingen av forretningsmodeller som bidrar til å styrke kvinners deltakelse innen landbruk, utvinningsindustri og IKT, og vi prioriterer spesielt finansielle tjenester for kvinner. Vi støtter f.eks. Nordisk Mikrofinansinitiativ, hvor den overveldende andelen av mikrofinansmottakerne nettopp er kvinner. Vi støtter også ILOs SCORE-program for lokalt næringsliv i åtte land. 30 pst. av deltakerne i det programmet har vært kvinner.

Kampen mot kjønnslemlestelse er en viktig del av Norges innsats for jenters og kvinners rettigheter, og vi er i dag en av de største bidragsyterne globalt. Den øremerkede innsatsen til dette har økt betydelig, og vi støtter UNFPAs og UNICEFs programmer om dette. Norge gjør et internasjonalt banebrytende arbeid med å fremme kjønnsperspektivet i arbeidet mot voldelig ekstremisme, og vi løfter fram de perspektivene i alle fora hvor temaet diskuteres. Som statsministeren pekte på, og som hun også sa: Arbeidet går nok sakte, men det går framover, og det er lov til å være utålmodig i denne saken. Derfor takker jeg interpellanten for denne interpellasjonen og for denne anledningen, og jeg takker statsministeren for det gode svaret hun ga interpellanten.

Knut Arild Hareide (KrF) [10:43:25]: La meg òg først få takke representanten Skei Grande for å ta opp interpellasjonen og statsministeren for eit grundig og godt svar.

Interpellasjonen tar utgangspunkt i den internasjonale kvinnemarsjen den 21. januar i år – dagen etter innsetjinga av Trump som president i USA. Me var mange som reagerte på hans respektlause omtale av kvinner. Me var mange som reagerte på tanken om innreiseforbod for muslimar. Me var mange som reagerte på fornekinga av klimaproblema. Og me var mange som frykta kutt i familieplanlegging og bistand elles.

Det spør om alle kuttforslaga går igjennom i Kongressen. Det skjer ofte store endringar frå det første forslaget til budsjettkverna i Kongressen har malt ferdig. Frå norsk side bør me bruke dei anledningane me har, til å påverke den nye administrasjonen i USA.

Arbeidet for å betre situasjonen for kvinner og for likestilling globalt er ei viktig og langsiktig oppgåve. Det er ein del av arbeidet for menneskerettane.

Me har òg i Noreg uløyste utfordringar, men det er kvinner i fattige og krigs- og konfliktramme land som er hardast utsette. Me har ein sterk tradisjon for å arbeide internasjonalt for rettane til kvinner og for likestilling. Like-

stilling står sentralt på den internasjonale dagsordenen. Det må til for å nå FNs berekraftsmål.

Gjennom tidene har me hatt ei rekkje handlingsplanar for rettane til kvinner og for likestilling. Den siste, frå hausten 2016, har fem hovudmål:

- å sikre inkluderande og rettferdig kvalitetsutdanning for alle jenter og gutar
- å sikre at kvinner kan delta på lik linje med menn i det politiske livet
- å sikre kvinner fulle økonomiske rettar og deltaking på lik linje med menn i arbeidslivet
- å avskaffe vald og skadelege skikkar retta mot jenter og kvinner
- å fremje den seksuelle og reproduktive helsa og rettane til jenter og kvinner

Kristeleg Folkeparti har i alle år vore ein forkjempar for å gi jenter utdanning. Det er ein nøkkel til å betre situasjonen og rettane til kvinner på fleire område – i familien og i lokalsamfunnet, i arbeidslivet og i politikken. Kunnskap gir makt. Utdanning gir utvikling.

Me må kjempe mot vald og skadelege skikkar, det vere seg barneekteskap, tvangsekteskap eller overgrep mot kvinner som del av krigføring. Førebygging er nøkkelen – og eit rettssamfunn som straffar overgripingar og støttar ofra. Rettssituasjonen til jenter er dårleg i islamske statar der sharialovgivninga tillegg vitnesbyrd frå menn fleire gonger større vekt enn frå kvinner. Det gjer at valdtekstmenn slepp unna, medan kvinnene blir straffa. Slik urett kan me ikkje godta.

Arbeidet for seksuell og reproduktiv helse er bokstaveleg tala livsviktig. Betre barne- og mødrerhelse reddar liv. Det er gruvekkjande høg dødelegheit rundt svangerskap og fødsjar i fleire av dei fattigaste landa i verda. Ja, i Sør-Sudan er det faktisk meir sannsynleg at ei 15-årig jente dør i barsel enn at ho kjem inn på vidaregåande skule. Eit godt helsevesen kunne ha hindra mange av desse dødsfalla – blant både mødrer og barn. FNs tusenårs mål bidrog faktisk til at tala for mødrerdødelegheit på verdsbasis sank med 44 pst. Det har vore livreddande.

Amerikansk bistand til familieplanlegging står no i fare. Da er det viktig at me andre aukar løyvinga til multilaterale aktørar som arbeider innan reproduktiv og seksuell helse. Dette gjeld f.eks. FNs befolkningsfond, og me auka bl.a. dette gjennom budsjettforliket i 2016. Slik bistand må sjølv sagt skje innanfor rammene av nasjonal lovgiving i mottakarlanda.

Spreiing av hiv/aids rammar fattige jenter, ikkje minst i Afrika sør for Sahara. Både i 2016- og 2017-budsjettet fekk me igjennom auka løyvingar til nettopp FNs aidsprogram.

Frå norsk side har det gjennom lang tid vore brei oppslutning om dette internasjonale arbeidet for rettane til kvinner og for likestilling.

Det bør det framleis vere, for menneskerettane gjeld oss alle.

Karin Andersen (SV) [10:48:19]: Takk for at det blir tatt opp en veldig viktig sak.

Makt og kontroll over kvinners og jenters seksualitet og kropp er av de mektigste maktsymbolene verden over. Kultur, religion og tradisjon går på livet løs for kvinner, som misbrukes i alt fra familiepolitikk, kulturkamp og religionkamp til internasjonale storkonflikter.

I det siste har vi dessverre sett at denne kampen har fått alvorlige tilbakeslag. Trumps presidentordre om å forby statsstøtte til organisasjoner som informerer om trygge aborter og prevensjon, er å spille russisk rulett med helsa til fattige jenter og kvinner. Da må Norge ta et lederansvar i kampen for å snu dette og også for å bistå mer. Munnkurvregelen viser også at dette er et angrep på ytringsfriheten, som også er en viktig menneskerett.

Arbeid for trygge aborter redder liv. Jeg tror ikke vi kan få sagt det mange nok ganger. Mangel på trygge aborttilbud gir ikke færre aborter, det gir flere farlige aborter. Det viser all erfaring og tall fra FN. Så dette er alvor.

I flere land som tidligere har tatt kvinnehelse på alvor, bl.a. Polen og Portugal, ser vi at kvinners rettigheter nå er under press. Det har vært nevnt flere land her, Russland og mange flere, der disse konservative kreftene nå er på fram-marsj. Og kvinnene skal betale prisen.

Norge har vært et foregangsland for kvinnehelse. Da SV satt i regjering, økte vi innsatsen og tok til motmæle mot kutt og fortielse, som også skjedde da. Det må til fordi abort er tabu. Noen må tørre å snakke om tabuet, for tabuet tar liv. Og det er ingen kø av land som står klare til å tale disse jentenes og kvinnesaken. Derfor oppfordrer jeg statsministeren til å bli enda modigere, enda klarere, enda sterkere og enda bedre til å prioritere dette, fordi det handler om å redde liv. Norge må demme opp for den brutale politikken som rammer kvinner verden over.

Statsministeren sa i sitt svar at det vi gjør, ikke bare skal være en reaksjon på hva USA gjør. Nei, det skal ikke det – det skal være fordi vi også mener det er viktig. Men det er viktig å gjøre det nå og enda tydeligere, nettopp fordi det skjer i den politiske situasjonen vi er i.

Det er bra at statsministeren sier at vi skal styrke FNs befolkningsfond. Det er bare så synd at det skal styrkes ut fra et nivå der regjeringen først har kuttet. Det er bra at regjeringen var på konferansen She Decides og sa at vi skal bevilge 85 mill. kr, men da hadde man altså gjennom flere år kuttet 60 mill. kr fra før til dette arbeidet. Og da har man selv vært på feil kurs en del år.

Det er utrolig viktig at Norge nå tar en lederrolle og også gjør som statsministeren sier: bygge opp under de organisasjonene som også jobber lokalt. Hvordan vil statsministeren sikre at avgjørende enkeltaktører som f.eks. International Planned Parenthood Federation kan fortsette sitt arbeid? De jobber sammen med lokale verden rundt, og også i et av Norges fokusland innen bistand, Mosambik. Vi vet at i Mosambik baserer 60 pst. av 2017-budsjettet seg på finansiering fra USA. Munnkurvregelen vil derfor få alvorlige konsekvenser nettopp i et av Norges fokusland på dette området. Hva vil statsministeren gjøre med det? Vil hun sette inn spesielle tiltak der for å demme opp for dette som vi ser skjer?

Det må være bevilgninger som strekker seg over flere år, ikke bare en ekstrebevilgning i 2017. Det er en langsig-tig innsats, og man må samarbeide også med sivilsamfunnskanaler. Norge må øke støtten, ikke målt mot 2016-nivå, for de bevilgningene hadde kutt både fra andre land og fra Norge. Norge må øke sin innflytelse i strategisk viktige styrer og posisjoner for å løfte dette temaet framover og fremme retten til trygg og lovlig abort. Vi må jobbe sammen med likesinnede land, for dette kommer til å bli ganske vanskelig.

Trine Skei Grande (V) [10:53:53]: Jeg vil først takke for at det var så mange som ble med i debatten. Det var sikkert statsministeren – og ikke jeg – som bidro til at vi klarer å ha en kvinne-debatt der nesten alle partiene syns det er viktig å delta. Jeg vil også si at jeg verdsetter det som regjeringa har gjort når det gjelder kjønnslemlestelse og tvangsekteskap, men det er også viktig i det som nå skjer, at vi ikke bare har fokus på det som er lengst unna oss, i hvert fall når vi ser at vi har nære allierte og venner som går i feil retning.

Jeg er enig i at vaksineprogrammene har utviklet seg mye bedre. Det er ikke en vertikal helseoppbygging, men en mer horisontal helseoppbygging med bredde. For det som er viktig å huske på, er at en av de viktige faktorene for å bringe Norge ut av fattigdom da vi var et fattig land, var nettopp en desentralisert jordmortjeneste og en hygiene kampanje blant kvinner der man lærte seg at man ikke skulle spytte på golvet – eller alt det som man bedrev i mange husholdninger på den tida. Jeg hadde sjøl en mor-mor som var en del av oppvåkningen når det gjaldt hygiene, som var en av basisene i kampen mot tuberkulose, som utviklet seg på den tida. Det viste hvordan vi kunne ta vare på helse – og spesielt kvinnehelse – gjennom det nettverket av damer som jordmortjeneste og sanitetskvinner var. Det er en modell som vi må kunne eksportere til andre land.

Det er også interessant å se på følgene av abortlovgivningen. Jeg fikk overlevert tallene fra Romania, som hadde en veldig streng abortlovgivning under Ceausescu. Det sies – han ble skutt første juledag – at den første loven de endret andre juledag, var abortlovgivningen i landet. I løpet av noen måneder var det fem ganger lavere dødelighet, i sum. Det hadde en enorm virkning på antallet kvinner som overlevde, at man fjernet den loven. Det viser hvilke utfordringer en står overfor.

Jeg må si at hvis det er én mann vi skal hylle i denne sammenheng, bør det kanskje være Martin Luther, for det er han som tydeligvis organiserer de landene som her er på riktig side. Vi ser at både Vatikanstaten og den ortodokse del av verden henger seg på de arabiske landene i det som nå er i ferd med å utvikle seg. Da syns jeg det er viktig at vi som står i en annen tradisjon og i en sterkere kvinnetradisjon, også organiserer oss for å kjempe for kvinners rettigheter, for det er ganske viktig for i det hele tatt å få til utvikling i verden.

Statsminister Erna Solberg [10:57:13]: Jeg har også lyst til å takke for debatten og diskusjonen om et veldig vesentlig og viktig tema.

Det er riktig at vi må være opptatt av å organisere oss på en god måte for å slå tilbake igjen de angrepene som nå er mot grunnleggende rettigheter. Samtidig er det viktig at vi organiserer oss på en smart måte, som gjør at vi når ut gjennom de beslutningsprosesser og gjennom det folkelige engasjementet som må være ute, for å få på plass lovgivning og rettigheter reelt sett i mange land.

Vi kommer til å fortsette å ha høyt fokus på likestilling. Det har vi på alle områder – det er en helt integrert del av norsk bistandspolitikk og norsk utviklingspolitikk, men også norsk utenrikspolitikk. Det gjør vi i freds- og forsoningsarbeid. Vi vet at kvinners rolle i det er utrolig avgjørende for at man kan bygge et land for fremtiden. Derfor jobber vi kontinuerlig med det, og vi jobber nå også

med de spørsmålene midt inne i konfliktområder som vi ser i dag, som Syria og Irak. Vi må bistå med hjelpeorganisasjoner for dem som har opplevd overgrep, og vi må jobbe med de grunnleggende, store endringene. Jeg har lyst til å si at når det ryktes – det er ikke sikkert at det blir sann – at Somalia kanskje nå vil få en lov mot omskjæring, vil det være et høydepunkt i det arbeidet på lang, lang tid, selv om det er lenge til man har fjernet en kulturell tradisjon av den typen. Men det er en bevegelse som klarer å skape større avstandstaken også internt i et land som kanskje mest av alt har tviholdt på en forferdelig praksis overfor kvinner.

Vi skal både jobbe innenfor det arbeidet som er i Europa, og støtte kvinneorganisasjoner som trenger det, for å motvirke de innstrammningene som skjer, bl.a. når det gjelder abort og abortrettigheter, i andre land. Vi skal ta ordet i internasjonale forsamlinger for å gjøre det. Nå kan ikke jeg love enkeltorganisasjoner penger fra Stortingets talerstol, men som jeg sa i mitt innlegg, er det altså sånn at internasjonale organisasjoner kan søke på de økte midlene vi har, bl.a. for å se hvordan det passer inn, og det vil selvfølgelig være en prioritet på områder og land som vi allerede har et utbredt samarbeid med, for det er enklast for oss å følge opp. Men det er nå engang sånn at det er en søknadsprosess og en beslutningsprosess som må følges formelt etter regelverket. Men vi er enig i at det er viktig.

Så stilte Mandt spørsmål om forholdet mellom helse og utdanning. Jeg har lyst til å si at det å sørge for at helse og reproduktive rettigheter ikke bare blir et engangsløft, men en varig situasjon, dreier seg om å satse på utdanning, kunnskap og kompetanse. Vi vet at de jentene som får utdanning, som klarer å fullføre både grunnskole og videregående skole, har bedre kunnskap om sine egne reproduktive rettigheter, de sørger for at barna deres lærer mer, de får færre barn og gifter seg senere. Dette er en langsiktig, ekstremt viktig investering for ikke bare enkeltsaker, men for at vi bygger en kvinnekompetanse som er mye sterkere i land som i dag har altfor svak kompetanse på dette.

Presidenten: Da er debatten i sak nr. 1 over.

Sak nr. 2 [11:00:38]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Heikki Eidsvoll Holmås og Kirsti Bergstø om krav om elektrifisering av Johan Castberg-feltet, islandføring til Finnmark og utredning av strømkabel til Svalbard (Innst. 202 S (2016–2017), jf. Dokument 8:124 S (2015–2016))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det – innenfor den fordelte taletid – blir gitt anledning til inntil seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Øyvind Korsberg (FrP) [11:01:28] (ordfører for saken): Denne saken er som sagt et representantforslag fra stortingsrepresentantene Heikki Eidsvoll Holmås og Kirsti Bergstø om krav om elektrifisering av Johan Castberg-feltet, ilandføring til Finnmark og utredning av strømkabel til Svalbard samt pålegge bruk av Norsk olje og gass og Norsk industri sine framforhandlede standardkontrakter når Johan Castberg-feltet bygges ut.

Først til spørsmålet om kraft fra land-løsningen. Et meget stort flertall i komiteen er opptatt av at man har forutsigbarhet i petroleumpolitikken og vil følge opp spørsmålet om kraft fra land til Johan Castberg-feltet i tråd med den etablerte politikken som er på det området. Jeg vil også da vise til svarbrevet fra statsråden på det spørsmålet.

Så har jeg lyst til bare å legge til at det vises til at det er utfordringer knyttet til forsyningssikkerheten i Nord-Norge og Finnmark spesielt når det gjelder strøm, men at Statnett for tiden holder på å bygge en 420 kV kraftlinje mellom Balsfjord i Troms og Skaidi i Finnmark, nettopp for å løse de utfordringene. Det å ha tilgang til kraft har stor betydning.

Et mindretall i komiteen, bestående av Høyre og Fremskrittspartiet, viser også til at kraft fra land-løsning vil ha svært høye tiltakskostnader, store tekniske utfordringer og også gi risiko for utsettelse av prosjektet, og det mener vi er av stor betydning.

Vi har også registrert at Statoil har vært ute med at investeringskostnader for hel eller delvis elektrifisering av prosjektet vil ha en kostnadsramme på fra 4 mrd. kr til i overkant av 12 mrd. kr. Da er vi litt skeptiske til et krav om elektrifisering av Johan Castberg-feltet ut fra den internasjonale markedsituasjonen innenfor olje og gass og viser til at dette kan medføre økte kostnader og redusere en eventuell lønnsomhet fra Johan Castberg-feltet og i verste fall skape stor usikkerhet rundt realisering av prosjektet.

Når det gjelder spørsmålet om ilandføring, registrerer vi at det er et eget prosjekt, Barents Sea Oil Infrastructure, som er etablert for å vurdere etablering av en mulig framtidig oljeterminal på Veidnes i Finnmark. Der er det altså fire operatører for felt og funn i Barentshavet – Eni, Statoil, Lundin og OMV – som deltar i prosjektet.

Et stort flertall i komiteen er opptatt av at petroleumsvirksomhet til havs skal gi arbeidsplasser og næringsutvikling på land. Aktiviteten i Barentshavet må organiseres og drives slik at ringvirkningene bidrar til sysselsetting og næringsutvikling i Nord-Norge. Ilandføring av olje fra felt i Barentshavet til oljeterminal på Veidnes i Nordkapp vil være et viktig bidrag i så måte. Der er det bare å legge til at det også er en stor forventning hos befolkningen i Nord-Norge til at den type aktivitet gir betydelige ringvirkninger på land, og det håper jeg også oljeselskapene noterer seg i framtiden.

Svalbardkabel: Dette spørsmålet ble behandlet da Stortinget behandlet Svalbardmeldingen før jul. Man har bedt regjeringen komme med en utredning om hvordan man løser energisituasjonen på Svalbard i framtiden. Oppdraget er gitt og skal få noen resultater i revidert. Jeg tror det er altfor tidlig å konkludere med hvilken type energiløsning man skal finne for Svalbard, om det skal være kabel, om det skal være gass eller om det skal være andre elementer. Det tror jeg man får bruke litt tid på, og derfor er det ikke stor støtte til det forslaget.

Når det gjelder standardkontrakter, viser et flertall i komiteen til at næringens arbeid med standardkontrakter er et godt eksempel på tiltak som kan gi mindre byråkrati i næringen. Der de passer, kan det være kostnadsbesparende. Det viktigste av alt er at man følger det som er norsk rett og kontraktsform når det gjelder kontrakter.

Per Rune Henriksen (A) [11:06:43]: Jeg vil bare komme med noen kommentarer i tillegg til det som saksordføreren har redegjort for.

For Arbeiderpartiet er det svært viktig at vi holder på integriteten rundt prosessene med plan for utbygging og drift og de overordnede rammene som vi har satt for forvaltningen av petroleumsvirksomheten. Det samspillet som vi i dag har mellom politikken, som setter de overordnede rammene, forvaltningen av disse rammene fra myndighetenes side og industrien, har tjent oss godt og har gitt en utvikling på sokkelen – med både utbygginger og utslippsreduksjoner – som vi har ønsket. Det er for oss veldig viktig å presisere at vi ikke må skape politisk risiko rundt denne typen utbygginger, som er strategisk viktige for utviklingen av petroleumsvirksomheten, særlig i Barentshavet, og generelt for investeringer av den størrelsen som vi holder på med her. Dette er store penger, det er mange arbeidsplasser, og de er viktige for de regionene hvor utbyggingene skjer.

Når det gjelder hva vi skal gjøre for å redusere klimagassutslippene på norsk sokkel, er det som ligger i bunnen, at dette er en sektor som ligger under ETS, European Union Emissions Trading Scheme, og som har klimavoter. Det er et område hvor man har høye CO₂-avgifter. Summen av de to virkemidlene skal gi en utslippspris som i sin tur generer investeringer for å redusere utslippene. Det har virket. Vi har i dag svært lave utslipp på norsk sokkel sammenlignet med andre sokler vi kan sammenligne oss med, og som det gir mening å sammenligne seg med.

Vi vet også at kraft fra land kan være én måte å redusere utslippene på. Mer effektiv energibruk kan være en annen måte. Det kan komme nye måter i framtiden. Det som er avgjørende, er at vi også skal ha det innenfor fornuftige tiltakskostnader, sett ut fra hva kostnaden med CO₂-utslipp vil være i framtiden.

Næringen har også et eget veikart for utviklingen på norsk sokkel, som vi i Arbeiderpartiet mener at vi bør støtte gjennom myndighetenes deltagelse, og vi har pekt på muligheten for å opprette et eget program for å støtte det arbeidet som næringen gjør.

Ringvirkninger på land fra virksomheten på sokkelen er på mange måter det som legitimerer oljevirksomheten i Norge, etter mine begreper. Vi tjener store penger på produksjon og salg av olje og gass – det gjør vi. Men den virkningen som denne næringen har for arbeidsplasser og utviklingen i regioner, er det som kanskje er det aller viktigste for nordmenn og Norge i dag. 250 000 arbeidsplasser – det er avgjørende at vi klarer å holde et høyt nivå på dette.

Da er det viktig at næringen selv – oljeselskapene – også begriper at dette er viktig. Så når vi kommer til spørsmålet om ilandføring av olje til Veidnes i Nordkapp, er det kan hende for oljeselskapene en vurdering om penger og det ene med det andre. Jeg tror det er god butikk å bruke oljeterminalen på Veidnes. Det forstår jeg at også er den utbredte holdningen i industrien og blant selskapene. Men først og fremst: Sann som saken står nå, må selskapene ha

med seg at de ikke selv må skape politisk uro rundt hvordan man i Nord-Norge vurderer oljevirksomheten framover, ved å unnlate å se at terminalen på Veidnes ikke bare er viktig for å frakte olje ut og inn, men også er viktig som signaleffekt. Terminalen gir arbeidsplasser i en region og i et område som trenger det, og som forventer det, med all mulig rett.

Det siste gjelder standardkontraktene: Det går mye i samme retning. Dette er kontrakter og et kontraktregime som er opprettet i samarbeid mellom norsk industri og oljeindustrien, og da forventer vi at det er det som gjelder i utviklingen – ikke at man via juridiske krumspring skal vri seg unna den typen kontrakter og dermed skape dårligere og ulike konkurransevilkår for norsk industri.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [11:12:11]: Det er ikke første gangen vi diskuterer elektrifisering av offshoreinstallasjoner, og det er sikkert ikke den siste. Disse diskusjonene er etter hvert blitt ganske forutsigbare, for enten er svaret at man er så tidlig i prosessen at det ikke er landet noen løsning ennå, eller så er man så sent i prosessen at det er for store kostnader, for teknisk vanskelig eller stor risiko for utsettelse. Det er i det hele tatt sjelden et tidspunkt som passer. Grunnen til dette er at det ikke er noe stort ønske om å bruke strøm fra land, fordi det er billigere å slippe ut CO₂ fra gassturbiner framfor å bruke strøm fra land.

Statsråden skriver i sitt svar til komiteen at kraft fra land vurderes som uhensiktsmessig på grunn av svært høye tiltakskostnader, store tekniske utfordringer og risiko for utsettelse av prosjektet. Dette er stort sett samme forklaringen som i over 20 år er gitt på hvorfor krafttilførsel fra land er blitt valgt bort på ulike prosjekter. Det framstår som litt snodig at en næring som har gjort store teknologiske framskritt på de fleste områdene de siste 20 årene, ikke har klar tå løse utfordringene med krafttilførsel fra land.

Petroleumsindustrien har økt sine utslipp med 83,3 pst. fra 1990 til 2015. Dette viser at olje- og gassproduksjon har vært drivkraften bak veksten i norske klimagassutslipp de siste 20 årene, og er den største utslippssektoren med om lag 15 millioner tonn CO₂. Når et felt besluttes utbygd, har vi stor påvirkningskraft for hvor store utslipp Norge skal ha i mange år framover. Velger man utbyggingsløsninger som gir høye utslipp, låser man Norges klimagassutslipp til et høyt nivå for lang tid.

Norge skal kutte sine klimagassutslipp betydelig i årene framover for å overholde våre forpliktelser, og da må alle sektorer bidra. Det vil ikke gjøre arbeidet enklere hvis noen sektorer kan fortsette å øke sine utslipp, og det kan gjøre det krevende å få aksept for betydelige kutt i andre sektorer.

Svarbrevet fra statsråden opplyser også at rettighets-havernes løsning innebærer fysisk å tilrettelegge skipet for eventuell framtidig import av kraft. Det er derfor viktig at arbeidet med kraft fra land ikke stopper opp. Johan Castberg-feltet kan sammen med andre felt i området danne grunnlag for en framtidig feltutbygging på Loppahøyden, og det er viktig at dette tas med i videre utvikling av området.

Så er det viktig at aktiviteten til havs også gir ringvirkninger på land. Erfaringene fra eksempelvis Hammerfest viser hvor mye nye arbeidsplasser betyr for lokalsamfunnene og regionen. Med stadig flere funn i området må det

være en klar forventning om at det etableres lønnsomme arbeidsplasser i regionene. Det er derfor viktig at en olje-terminal utredes, og at det tas inn i vurderingene av framtidige utbygginger som vil gi større volum.

Så vil jeg fremme forslag nr. 1, fra Kristelig Folkeparti, Venstre og Sosialistisk Venstreparti.

Presidenten: Da har representanten Rigmor Andersen Eide tatt opp forslaget hun refererte til.

Marit Arnstad (Sp) [11:16:14]: Dette er for så vidt en debatt som kan gjøres lang eller kort, alt etter hva en velger å legge inn i debatten. Men innstillingen bekrefter i alle fall det brede flertallet som ønsker å videreføre det samspillet og den rollefordelingen som en har hatt mellom staten, oljeselskapene og leverandørindustrien når det gjelder utvikling og utbygging av nye felt. Det er et samspill som også tar hensyn til at oljesektoren i dag er underlagt ganske sterke virkemidler knyttet til utslipp av klimagasser, både begrensninger teknologisk og også en høy CO₂-avgift, og som også tar hensyn til det faktum at oljesektoren er en del av kvotepliktig sektor.

Så er jeg enig i det som er sagt fra representanten fra Arbeiderpartiet, at det veikartet for norsk sokkel som er framlagt, er interessant. Det gir mulighet for staten til å kunne spille en rolle som en samarbeidspartner for oljeindustrien i utviklingen av ny lavutslippsteknologi. Det er en mulighet som en bør benytte seg av.

Senterpartiet står bak flertallsmerknaden som gjelder spørsmålet om kraft fra land. Kraft fra land skal vurderes på den måten vi har nedfelt. Det skal følges opp i tråd med etablert praksis, og det betyr at det skal vurderes i forbindelse med alle nye utbygginger. Det betyr ikke at det kommer til å bli gjennomført ved alle nye utbygginger, nødvendigvis. Ved noen utbygginger vil vi gjennomføre det, og det er veldig viktig at vi gjennomfører det f.eks. i forbindelse med utbygging av Johan Sverdrup, men det vil også være tilfeller der vi ikke gjennomfører det. Jeg tror at et moment som har kommet fram i løpet av behandlingen av Dokument 8-forslaget, er at det er en nokså sårbar kraftforsyning i Finnmark foreløpig, og at det er et forhold som må tas i betraktning når det gjelder spørsmålet om å stille krav gjennom dagens innstilling til spørsmålet om kraft fra land.

Islandføring er et spørsmål jeg tror alle partier i salen er opptatt av. Det prinsipielle i at olje- og gassvirksomheten til havs skal gi ringvirkninger også gjennom arbeidsplasser og næringsutvikling på land, tror jeg alle partier i salen vil si seg enig i. Men det å stille krav på den måten som en gjør i innstillingen i dag, synes Senterpartiet er vanskelig. Det betyr ikke at vi ikke er opptatt av problemstillingen. Vi mener at den problemstillingen er partnerne i utbyggingen nødt til å være opptatt av hele veien, og den vil også bli aktualisert i tida framover.

Når det gjelder Svalbard, er det igangsatt en utredning som ble bedt om gjennom en innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen, og Senterpartiet synes det er helt naturlig at en avventer den utredningen før en tar stilling til det spørsmålet her i Stortinget.

Ola Elvestuen (V) [11:19:42] (komiteens leder): Når det gjelder utslipp fra petroleumssektoren, er det bra at vi har et tydelig flertall i Stortinget som mener det er viktig å

redusere de utslippene. Det er en samlet komité som påpeker de kravene som er i dag, nemlig at vi har krav til gassavsetning, begrensning på brenning av gass i fakkell, regulering av metanutslipp, bruk av beste tilgjengelige teknologi, og man påpeker også viktigheten av å ha en CO₂-avgift.

Dette er noe man er fornøyd med, og det er ofte det som tas fram i internasjonal sammenheng for å vise hva Norge gjør for å redusere utslipp fra sokkelen. Da er det noe forunderlig for meg at det er så sterk motvilje mot å ta dette et steg videre. Det er klart at oljesektoren har hatt økte utslipp fra 1990 – i dag er det vel omtrent 15 millioner tonn av de totalt 54 millioner tonn årlige utslipp vi har, og det øker fortsatt.

Fra Venstres side er det derfor viktig at vi nå ser på tiltak for å sikre at vi reduserer utslipp ytterligere. Vi mener nå at det er på tide at vi tar steget over, at målet må være at alle nyetablerte felt skal ha enten kraft fra land, eller at man har en avgasshåndtering ute på feltet, hvor man kjører avgasser tilbake i sokkelen. Dette er teknisk mulig, og det er viktig at vi klarer å få i gang en prosess som kan ha en langsiktighet og en bestilling på at dette er den veien vi bør gå. Det er ingen grunn til at vi i framtiden skal ha videre utslipp på norsk sokkel når det er mulig å ha tekniske løsninger for å unngå det. Det vil forsterke den argumentasjonen vi har om at på norsk sokkel har vi de laveste utslippene under produksjon i verden – noe som vi bør forsterke.

I Johan Sverdrup-saken har vi vist at skal man få til kraft fra land, er det viktig at Stortinget er inne tidlig for å gi en tydelig bestilling. Derfor er det også riktig og viktig at denne saken om Johan Castberg kommer til Stortinget nå. Det vil være for sent bare å vente på den formelle prosessen til PUD-en kommer til Stortinget, sånn bestillingen er i dag. Nå er det dessverre ikke noe flertall i dag for å stille strengere krav. Det er derfor viktig for Venstre at vi likevel, siden anlegget skal klargjøres for tilrettelegging for kraft fra land, ser videre på mulige utbygginger på Loppahøyden for å se om det er mulig å få en synergieffekt der man kan få en områdeelektrifisering.

Det er også viktig at strømkabel til Svalbard blir en sentral del av utredningene om videre kraftforsyning på Svalbard, som vi tidligere har bestilt fra Stortinget, hvor man må se på ulike løsninger for å unngå de utslippene fra kullkraftverket som er der i dag. Strømkabel er én mulighet dersom det ses i sammenheng med elektrifiseringen på sokkelen.

Til slutt: Når det gjelder ilandføring, må det – som flere har påpekt – selvfølgelig være en målsetting og et ønske, og en helt sentral del av begrunnelsen for å ha oljeutvinning i nord. Så er det vel noe uenighet om når den beslutningen bør tas av Stortinget.

Jeg tar opp de forslagene Venstre er med på.

Presidenten: Representanten Ola Elvestuen har tatt opp de forslagene han viste til.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [11:24:04]: Barentshavet bør ikke bygges ut for oljevirkksomhet. Hvis man har et hjerte, forstår man det, på grunn av at man i verden allerede har funnet mer enn fem ganger så mye olje, kull og gass som det vi trenger. Og forbruket må reduseres i alle sektorer hvis vi skal lykkes med å hindre de farligste utslagene av den globale oppvarmingen, som jo regjeringen

helhjertet sluttet seg til, angivelig, på Paris-konferansen for to år siden. I tillegg må jeg si at hvis man ikke har et hjerte, men har et hode, skjønner man at det å investere i den dyreste oljen er risikosport.

Hvis det er sånn at verden har for mye olje, er det for det første problematisk at vi setter i gang å bygge ut basert på prognoser som tar verden til en temperaturøkning på opp mot tre grader, istedenfor å sørge for å la den ligge. Det er i tillegg særlig risikofylt fordi det er staten som tar mesteparten av risikoen ved utbyggingen her. Og til sist er det et sårbart område, der isen smelter.

Det andre punktet som gjør at vi har fremmet dette forslaget, er de lokale ringvirkningene. Dem vil Kirsti Bergstø komme inn på i et senere innlegg.

Det tredje punktet som er viktig for oss, er at hvis vi velger å bygge ut oljefelt, må vi sørge for at de ikke fører til økte utslipp fra norsk jord. De må baseres på nullutslipp, enten det er karbonfangst og -lagring, som Ola Elvestuen var inne på, eller det er havvind, som Statoil og DNV GL driver prosjekter om og kikker på, eller det er kraft fra land.

Oljesektoren er den sektoren i Norge som suverent øker de norske utslippene mest, med 83 pst. fra 1990. Vi har altså forpliktet oss til å ta utslippene ned, men oljesektoren fortsetter sin utslippsbonanza og ligger an til å gjøre det mer og videre i årene som kommer. Jeg synes det er interessant å merke seg at oljeindustrien altså ikke har tenkt å påta seg kutt, men de har tenkt å påta seg kutt i forhold til en forventet økning – og det er altså økning, ikke kutt, i virkelighetens verden.

Det gjør at jeg gjerne stiller et spørsmål til statsråden som det hadde vært flott om han svarte på i innlegget sitt, og det er: Hva slags planer har han for videre CO₂-utslipp fra oljesektoren i tiden som kommer? Han har sagt at han skal forsterke klimaforliket. Men betyr det utslippsnedgang? Betyr det at vi kan forvente at hvis han får fortsette å styre landet, reduseres utslippene fra oljesektoren? Det er i hvert fall ingenting i prognosene som viser at det ligger an til det.

La meg gå helt konkret inn på elektrifisering. Der har dessverre Statoil – helt bevisst – valgt et konsept med en FPSO, som vanskeligere lar seg elektrifisere enn de plattformene som vi allerede beviselig har elektrifisert, som er runde, av Sevan-typen, Goliat-typen. Det er mulig å elektrifisere den modellen som Statoil har lagt til grunn. Det er gjort lignende kabelinnføring i den type fartøyer også på norsk sokkel, men det er altså valgt et konsept som ikke så lett lar seg elektrifisere på samme måte som elektrifisering er gjort tidligere.

Siden Marit Arnstad tok opp kraftsituasjonen i Finnmark i sitt innlegg, synes jeg det er verdt å bemerke at der bygges det nå – og er gitt konsesjon til bygging av – linje fra Balsfjord til Skaidi. Og Skaidi–Hammerfest er klar for å oppgraderes dersom det er et kraftbehov – et kraftbehov som f.eks. kunne vært utløst ved en elektrifisering av Castberg.

Så vil jeg gå inn på et strukturelt problem. Vi har to store strukturelle problemer. Det ene er at vi driver politikk på et veldig overordnet nivå – tidlig i forvaltningsplanene og åpning av havområdene – men deretter er vi ikke inne før etter at PUD-en er valgt, kontrakter er inngått. Og jeg har i hvert fall ikke sett at det er noen av de store stortingspartiene her som er villige til å stille ekstra krav som muligens

utsetter en utbygging. Det gjør Stortinget til et sandpårstrøingsorgan i behandling av PUD-er. Det er ikke bra. Derfor er det viktig at vi ser på om vi ikke kan komme inn tidligere og gjøre våre vedtak.

Så er det en manglende koordinering av elektrifiseringsarbeidet. Det vil jeg komme inn på i et senere innlegg. Det å gjøre en jobb i den anledning hadde vært bra.

Med det tar jeg opp de forslagene som ligger i innstillingen.

Presidenten: Representanten Heikki Eidsvoll Holmås har tatt opp de forslagene han refererte til.

Rasmus Hansson (MDG) [11:29:28]: Nok en gang diskuterer vi elektrifisering av et felt som planlegges bygd ut på norsk sokkel. Regjeringer av forskjellige farger har i løpet av de siste 20 årene gitt akkurat samme svar på hvorvidt vi skal elektrifisere felt som man ønsker å bygge ut, og verken teknologisk utvikling, kraftoverskudd eller nye klimaatvater har greid å omprogrammere den automatiske svareren som repeterer: Det er for dyrt, og derfor vil vi ikke kreve elektrifisering.

Flertallet, bestående av alle unntatt SV og Miljøpartiet De Grønne, viser til at hovedmålet i petroleumspolitikken fortsatt er «å legge til rette for lønnsom produksjon av olje og gass i et langsiktig perspektiv». De Grønne deler som kjent ikke dette målet. Vi har foreslått å avvike på en systematisk måte norsk olje- og gassvirksomhet fram mot 2040, fordi det er det eneste ansvarlige som det går an å gjøre med de klimaforpliktelsene og de klimautsiktene Norge står overfor, og det er det eneste fornuftige for å få satt alle norske ressurser inn på det grønne skiftet.

Men innenfor den petroleumspolitikken som nå engang føres, hevder jo stortingsflertallet at det faktisk også skal stilles klimakrav, og da må vi jo stille spørsmål ved hva som er premisset for begrepet «lønnsom produksjon». Er det lønnsomt å utvide en ressurs når klimakostnadene ikke er reflektert i regnestykket? Er det lønnsomt å utvide en ressurs dersom behovet for kostnadskutt kan føre til redusert sikkerhet på sokkelen? Siden oljeprisene stupte i 2014, har vi hatt flere såkalte hendelser på sokkelen, og spørsmålet har vært reist – ikke minst helt nylig – om oljeselskaperes behov for å redusere kostnader faktisk også fører til redusert sikkerhet. Det vil vi kanskje få en tilbakemelding på i regjeringens planlagte stortingsmelding om sikkerhet på sokkelen, men det er et stadig viktigere spørsmål.

Paris-avtalen ble inngått etter det store oljeprisfallet, og Norge har altså sluttet seg til den avtalen. Det ser derimot ikke ut til å være noen politisk kobling mellom inngåelsen av denne avtalen og oppfatninger om av hva som er lønnsomhet i petroleumssaktiviteten. Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Senterpartiet viser i innstillingen til at hovedutfordringen for å oppnå målet i petroleumspolitikken er økt utvinning fra felt, utbygging og funn og påvisning av uoppdagede ressurser. Men den virkelige klimakostnaden ved utslipp av ett tonn CO₂ er jo helt åpenbart høyere enn dagens kvotepris i EU, og jeg antar at det kun er Fremskrittspartiets medlemmer – og forhåpentligvis knapt nok dem – som virkelig mener at de langsiktige skadevirkningene av å slippe ut ett tonn CO₂ ikke beløper seg til mer enn 5 euro.

Johan Castberg-feltet er forutsatt satt i drift i 2022, og det forutsettes å være i drift i over 30 år framover. Det er

akkurat den samme perioden som EU og Norge skal redusere klimagassutslippene sine dramatisk, og da kan vi ikke samtidig fatte beslutninger som vil binde opp utslippene våre i mange tiår framover. Det er risikofullt, og dersom verden lykkes med å nå de klimamålene Norge har sluttet seg til, så vil jo ikke denne investeringen lønne seg.

De Grønne har stadig bedt dette Stortinget om å planlegge for en gradvis nedtrapping av oljevirksomheten, og da er det desto mer uforståelig at et stortingsflertall som virkelig likevel vil opprettholde oljevirksomheten, ikke engang sørger for at den oljevirksomheten tar klimansvar. Hvis prosjekter ikke tåler klimakostnaden, da tåler ikke Norge de prosjektene, og da tåler ikke klimaet de prosjektene.

Det Høyre og Fremskrittspartiet gjør, er å videreføre Arbeiderpartiets og Senterpartiets oljepolitikk, og Arbeiderpartiet og Senterpartiet støtter det jo helhert. Disse partiene hevder at de tar Paris-avtalen alvorlig, men de lar den internasjonale markedssituasjonen for olje og gass avgjøre hvor mye – eller nærmere bestemt hvor lite – klimagasskutt vi skal ha på norsk sokkel. Det spørsmålet som fortsatt står ubesvart, er: Hvordan skal Norge redusere sine utslipp fra oljesektoren? Det spørsmålet må vi snart få et svar på.

Sylvi Graham hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Terje Søviknes [11:34:18]: Regjeringens arbeid er rettet inn mot å nå hovedmålet i petroleumspolitikken, som er å legge til rette for lønnsom produksjon av olje og gass i et langsiktig perspektiv. Dette skal skje samtidig som vi tar hensyn til helse, miljø og sikkerhet på en best mulig måte.

Forutsigbarhet, langsiktighet og tilrettelegging for helhetlige løsninger er avgjørende for at vår regulering av petroleumssektoren skal gi god ressursforvaltning og størst mulig inntekter til fellesskapet. Myndighetenes rolle er å sette rammer for virksomheten, og innenfor disse rammene er det selskapene som utreder, planlegger og gjennomfører leting, utbygging og drift. Jeg er glad for at innstillingen i denne saken i dag vektlegger dette samspillet.

Johan Castberg-feltet er det største oljefunnet på norsk sokkel som ennå ikke er besluttet bygd ut. I en krevende tid for næringen har rettighetshaverne besluttet å gå videre med et stort produksjonsskip og planlegge innlevering av plan for utbygging og drift senere i år. Forventede investeringskostnader er på mellom 45 og 50 mrd. kr. Denne utbyggingen er viktig for utvikling av petroleumsnæringen i nord og vil gi gode inntekter til fellesskapet.

Johan Castberg-feltet vil også skape betydelig aktivitet og mange lønnsomme arbeidsplasser i næringen både i utbyggings- og driftsfasen. Prosjektet vil gi en rekke store og små kontrakter som norsk leverandørindustri vil kunne konkurrere om.

Myndighetene har i flere tiår brukt virkemidler for å begrense klimagassutslipp fra sektoren. Myndighetene sikrer begrensning i utslippene gjennom kvoter, CO₂-avgift – særnorsk på norsk sokkel – og andre tiltak. Et slikt tiltak er kraft fra land, som skal vurderes ved alle nye utbygginger og større ombygginger på norsk sokkel.

En bærebjelke i vår klimapolitikk er deltakelse i EUs kvotesystem, og petroleumssektoren er som kjent en del av dette systemet. Utslippsreduksjoner vil finne sted i de sek-

torer og de land hvor kostnadene ved å redusere utslipp er lavest. Utslippseffekten gis av nivået på kvotetaket på europeisk nivå, uavhengig av hvor utslippene finner sted. Det betyr at reduserte utslipp ett sted innenfor systemet motsvares av økte utslipp et annet sted. I et slikt system er derfor den eneste direkte måten å redusere utslippene på å redusere antallet kvoter.

Stortinget har sluttet seg til at Norge skal søke å inngå en avtale med EU om felles oppfyllelse av våre utslippsforpliktelser etter Paris-avtalen etter 2020. Dette vil innebære at Norge i kvotepliktig sektor vil bidra til gjennomføring av utslippsreduksjoner på 43 pst. sammenlignet med 2005-nivået – innenfor EUs kvotesystem.

Rettighetshaverne i Johan Castberg-funnet gjør et omfattende arbeid for å finne de beste løsningene for Johan Castberg-feltet både med hensyn til energiløsning, kontraktstrategi og eksportløsning. Slik min forgjenger orienterte energi- og miljøkomiteen om i brev av 16. november 2016, vurderes kraft fra land som uhensiktsmessig på grunn av store tekniske utfordringer, svært høye tiltakskostnader og risiko for utsettelse av prosjektet. Tiltakskostnadene ligger i størrelsesorden 5 000–8 000 kr per tonn redusert CO₂.

Sammen med andre felt og funn i området vurderer operatør på Johan Castberg-feltet også en felles oljeterminal i Finnmark. Jeg mener det er både viktig og riktig at selskapene utreder en slik terminal. Selskapene har lagt et utredningsløp og en timeplan som er hensiktsmessig. Viser ilandføring seg bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsomt, vil det pågående terminalprosjektet bidra til at en terminal kan realiseres fra produksjonsstart på Johan Castberg-feltet.

Helt kort også om standardkontrakter: Jeg er generelt positiv til bruk av standardkontrakter, og det har vært gjort en solid jobb i bransjen på dette området i det siste. Jeg legger til grunn at rettighetshaverne velger den kontraktstype – standard eller ikke – som understøtter arbeidet med å bygge ut feltet så kostnadseffektivt som mulig.

For å oppsummere: Jeg er opptatt av å opprettholde aktivitetsnivået og verdiskapingen i petroleumsnæringen. I Johan Castberg-prosjektet vil en i utbyggingsfasen ha i størrelsesorden 23 000 årsverk og i drift i snitt 18 000 årsverk. En skal produsere i 30 år. Dette er særdeles viktig for næringen i den situasjonen vi står i nå, og en vil bidra med betydelig verdiskaping til fellesskapet gjennom utbygging av Johan Castberg-feltet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [11:39:46]: Statsråden viser jo at denne saken er en sak der departement og politiske myndigheter ikke er inne og er «hands on» i det hele tatt. For statsråden er helt sikkert kjent med at når det gjelder den teknologiske løsningen som Statoil har valgt, kunne man valgt en annen konstruksjon på skipet som ikke hadde gitt den samme typen tekniske utfordringer. Men statsråden har vel, som sin forgjenger, valgt «hands off»-strategien for bransjen, nemlig å si som så at det er opp til bransjen å velge de løsningene man vil. Vel, sånn når man ikke samfunnsmessige målsettinger. Jeg regner med at statsråden slutter seg til den målsettingen som et enstemmig storting har sluttet seg til, nemlig at de norske klimagassutslippene skal ned. Og hvis de norske klima-

gassutslippene skal ned, kan de ikke fortsette å stige fra oljebransjen. En av de tingene som oljeselskapene sier, er at det er så dyrt med elektrifisering. Vi ble før utbyggingen av Johan Sverdrup presentert for gigantregninger på opp mot 6 mrd. kr for utbygging av Johan Sverdrup. Men har statsråden fulgt opp og funnet ut hvor mye elektrifiseringen av Johan Sverdrup faktisk kostet?

Statsråd Terje Søviknes [11:41:03]: Når det gjelder Johan Sverdrup, er det i dag kommet nyheter om at interessenfellesskapet går videre med Johan Sverdrup fase 2, der elektrifisering ligger inne for Utsirahøyden. Endelige kostnader knyttet til elektrifisering vil komme fram av den prosessen. Det er i hvert fall gledelig å registrere at man har funnet grunnlag for å gå videre med fase 2 og dermed bidra til økt aktivitet og muligheter for leverandørindustrien i årene som kommer.

Når det gjelder spørsmålet om lavere utslipp fra norsk olje- og gassvirksomhet, er statsråden veldig tydelig på at ja, vi jobber med det, og vi bruker de ulike virkemidler som er. La meg bare henvise til det som har vært sagt knyttet til CCS, knyttet til muligheten for kraft fra land, som blir vurdert i alle utbygginger, og det arbeidet som pågår knyttet til havvind koblet mot petroleumsvirksomheten.

Når det gjelder senter for lavutslippsteknologi, som også har vært et anmodningsvedtak fra Stortinget, jobber regjeringen fortsatt med det og vil komme tilbake igjen til Stortinget på en god måte.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [11:42:15]: Jeg takker statsråden for svaret.

Men det jeg spurte om, var egentlig: Hvor dyr var egentlig utbyggingen av elektrifiseringen av Johan Sverdrup, altså den første delen av Johan Sverdrup? I virkelighetens verden er det tallet ned mot omtrent 3 mrd. kr, altså mye, mye rimeligere enn de tallene vi ble presentert for fra oljeselskapene underveis i utbyggingen. Det bare understreker poenget mitt; hvis man skal klare å nå fram med utslippsreduksjoner, er det mest effektive man kan gjøre å si som så, sånn som SV har foreslått, at alle utbygginger skal basere seg på nullutslipp. Det finnes nå så mange løsninger og alternative løsninger for å sikre nullutslipp ved utbygging, at det hadde vært mulig. Derfor stiller jeg et oppfølgings spørsmål til statsråden, som tar opp i seg det målet man presenterer om å redusere utslippene, nemlig: Når har statsråden tenkt at utslippene på oljesektoren skal gå ned? Når har statsråden et mål om at de skal gå ned?

Statsråd Terje Søviknes [11:43:23]: Spørsmålet om utslipp fra norsk petroleumsvirksomhet vil være avhengig av hva slags aktivitet og funn som blir gjort på norsk sokkel i årene som kommer. Vi jobber kontinuerlig med å finne løsninger der det er hensiktsmessig, både ut ifra kostnadsbildet og tekniske løsninger for elektrifisering av nye utbygginger og oppgradering av eksisterende felt.

Når det gjelder spørsmålet om statsråden er «hands on» eller ei, som ble stilt i sted, kan jeg love representanten Eidsvoll Holmås at det er jeg. Vi jobber akkurat nå med fase 2 av Johan Sverdrup og totaliteten der for å sikre at man har mulighet til å utvikle potensielle nye funn også i dette området, på Utsirahøyden, knyttet til den elektrifisering som skal skje på Johan Sverdrup fase 2. Vi er i dialog med selskapene, og jeg vil i avslutningen vise til veikartet

for petroleumssektoren som næringen har utviklet. Der ligger det mye gode føringer for hvordan man kan jobbe videre med reduserte utslipp fra norsk sokkel.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:44:40]: Jeg vil følge opp representanten Eidsvoll Holmås' spørsmål knyttet til Johan Sverdrup. Det er, som statsråden sa, kommet nyheter om at fase 2 går videre, og vi hadde jo en – man kan kalle det – utradisjonell runde i Stortinget, der Stortinget gikk ganske langt i føringene for å sikre seg at man fikk til en områdeløsning rundt Johan Sverdrup og hele Utsirahøyden. Så mitt spørsmål er egentlig bare et enkelt ja- eller nei- spørsmål, for Stortinget fattet konkrete vedtak, bl.a. om at turbinene på Edvard Grieg skal slås av når strøm kommer innen 2022. Er det sånn at Stortinget bestemmer at det Stortinget har vedtatt, det sørger statsråden for, sånn at kraft fra land kommer, og at alle plattformene som er tenkt på Utsirahøyden, blir inkludert i strøm fra land?

Statsråd Terje Søviknes [11:45:31]: Svaret er ja, vi jobber med en helhetlig løsning som vil bidra til at Stortingets vilje i denne saken selvfølgelig blir effektivt.

Ola Elvestuen (V) [11:45:56]: Jeg synes det er forunderlig at statsråden er så fornøyd med de tiltakene vi gjør for å redusere utslipp på sokkelen, enten det er CO₂-avgift eller forbud mot fakling, etter tidligere vedtak, samtidig som når vi skal se framover, så er svaret hele tiden at nei, dette er en del av EUs kvotemarked, og dermed er det ingen ytterligere tiltak for å begrense – selv om det jo er masse tiltak innenfor ETS. Det gjelder Norge, og det gjelder andre land innenfor EU. Det er jo en kjensgjerning at med den teknologiske utviklingen vi har, er det helt andre muligheter nå, både når det gjelder elektrifisering – havvind begynner å komme opp – og muligheten for å ha en avgasshåndtering, så avgassen kan kjøres ned og deponeres i grunnen igjen.

Da blir mitt spørsmål: Er statsråden enig i at det vil være en fordel, at det er positivt, om vi har nullutslipp på alle nye felt i Norge i framtiden?

Statsråd Terje Søviknes [11:47:00]: Det er klart det er en fordel om vi kan jobbe mot det målet, og det er, sammen med næringen, vår ambisjon. Samtidig må vi ta høyde for at enkelte utbygginger kan være så krevende rent kostnadsmessig at det vil være bedre å benytte gass-turbiner til elektrisitet og varme på den enkelte utbygging.

En grunn til at vi er med i EUs felles system, ETS, er jo at vi skal kunne ta utslippene der kostnadene er lavest. Jeg regner med at representanten Elvestuen er enig i at man må være kostnadseffektiv når vi velger å rette ressursene våre mot ulike utslippskutt, og at man tar kuttene der de har størst effekt i forhold til investert kapital. Det vil være en riktig strategi når vi skal løse en global klimautfordring. Vi kan ikke ensidig se på enkelttiltak, vi må se på det store bildet, for det er en global utfordring, og den må løses med en global politikk på dette feltet.

Ola Elvestuen (V) [11:48:03]: Jeg er enig i at det skal være kostnadseffektivt, men skal man løse globale utfordringer, nytter det ikke alltid å hoppe over det laveste hinderet, man må også lage en politikk for den nyskapende,

teknologiske utviklingen som er nødvendig for å oppnå målsettinger. Det gjentas gang på gang at de norske kravene fra tidligere har vært med på å drive fram en teknologisk utvikling. Hvis statsråden er enig i at det i hvert fall hadde vært en fordel om vi nærmet oss nullutslipp også på norsk sokkel – har da statsråden noen tiltak for å drive fram den utviklingen, slik at vi kan lede an og få de fordelene som ligger i en utvikling, for å få til en nullutslipps-løsning på norsk sokkel?

Statsråd Terje Søviknes [11:48:54]: Da vil jeg gjerne vise til de forslagene og de tiltakene som denne regjeringen nå jobber med. Et industrielt løp for å utvikle fangst og lagring av CO₂-utslipp, CCS, kan bli viktig for petroleumsbransjen i fortsettelsen. Kraft fra land er et tiltak som blir vurdert ved enhver ny større utbygging og oppgradering av felt. Vi kommer til å følge opp anmodningsvedtaket knyttet til å utarbeide et senter for lavutslippsteknologi. Teknologiu utvikling, forskning, må det jobbes med på dette feltet for at utslippene fra petroleumsvirksomheten vår skal være så lave som overhodet mulig.

Jeg synes også det er viktig i denne sammenhengen å vise til Statoils nylig lanserte klimastrategi, som er et spennende stykke dokument som viser hvordan det selskapet jobber med CO₂-utslipp fra norsk sokkel.

Rasmus Hansson (MDG) [11:50:12]: Det som spiller noen rolle for klimautviklingen på jorda, er hvor mye CO₂ som slippes ut fra og med nå og helt inn i framtida, og totalen av det. Derfor er det viktigste klimaansvaret Norge har, det faktum at norsk olje har tilført atmosfæren omtrent 14 milliarder tonn CO₂ de siste 50 årene. Men også utslippene fra sokkelen nå og framover spiller en rolle, og da er det ikke beroligende å høre statsråden i generelle ordelag henvise til ETS, til mulig CCS-teknologi, til Statoils egne planer, osv. – særlig ikke når framtidsperspektivet er at det nå er utlyst langt over 100 nye felt som det potensielt kan komme aktivitet i.

Spørsmålet er, en gang til: Har statsråden selv noe samlet mål for hvor mye CO₂ norsk oljevirksomhet skal slippe ut fra produksjonen sin i årene framover?

Statsråd Terje Søviknes [11:51:16]: I tråd med norsk oljepolitikk er det helt unaturlig at man fra en statsråds side legger personlige mål for utslippsnivået for norsk petroleumsvirksomhet. Målsettingen er et lavest mulig utslipp fra norsk virksomhet på sokkelen, og en vil være helt avhengig, som jeg har sagt tidligere, av kraftfunn og hvilke utbygginger vi får i årene som kommer.

Så vil jeg få lov til å understreke at når det nå diskuteres framtidig aktivitet på norsk sokkel, må man ta innover seg det perspektivet at verden vil trenge energi fra olje og gass også i fortsettelsen. Det internasjonale energibyrået kom i går med en ny rapport som er utarbeidet for å se på hvilke tiltak som må settes i verk for å nå målsettingen om godt under 2 graders temperaturøkning i 2050. Men vi må fortsatt ha ca. 40 pst. olje og gass i energimiksen i verden i 2050, og da trenger man å bygge ut nye felt og sette i gang ny produksjon for å erstatte eksisterende felt som går ut av produksjon.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Kirsti Bergstø (SV) [11:52:40]: Vi har blitt fortalt mange fortellinger om olje i nord – eventyret om rikdom og nye tider. Vi har blitt fortalt fantastiske fortellinger om sameksistensen mellom fiskeri og oljeindustri. Fiskernes erfaring med seismikkskyting nyanserte det noe. Det samme gjorde det faktum at Goliat-feltet kom midt i gyteområdet til lodda, en delikatesse for både japanerne og vår egen torsk. Og vi har blitt fortalt at sikkerhet og beredskap er i verdensklasse. Likevel vet vi at vi har lite å stille opp med om uhellet først er ute, i lag med uværet. Oljevernustyret har en bølgegrense som vårt eget hav ikke opererer med.

Vi har blitt fortalt at vi skal tro på fortellingen om sameksistens og god nok sikkerhet, fordi fortellingen om arbeidsplasser som skal komme, er den aller største, den fineste, den mest fortalte. Arbeidsplasser har blitt brukt som brekkstang for å åpne sårbare havområder, som argument for at vi skulle overse frykten for at vår største verdi, fisken, skal risikere forurensing eller å bli jaget vekk. I valgkampen 2009 var det nesten ikke mulig å trenge gjennom døra til rådhusene rundt om i kystkommunene i Finnmark, fordi oljeindustrien hadde lagt igjen så mange lovnader på glanset papir om arbeidsplasser og ringvirkninger i akkurat den kommunen. Og så, når det kommer til stykket, når stemningen er roet ned, når plagsomme fiskere, kystfolk og miljøfolk har fått innestemmen tilbake og utbyggingsløsning skal velges, ja så var det visst ikke arbeidsplasser som var det viktigste likevel. At de ikke er der for industrien er nå én ting, det har vi sett tidligere da Eni valgte å bygge skandaleplattformen sin i Sør-Korea under arbeidsforhold som krevde liv.

Så ser vi at kapitalen tillegges den største kraft og den viktigste verdi. Men at Stortinget skal være med på et sånt grunnlag istedenfor å fremme tydelige krav, framstår for meg ufattelig, særlig fordi et flertall i komiteen tydelig uttrykker viktigheten av ilandføring som en del av verdiskaping og ringvirkninger for landsdelen. At vi dag ikke sammen kan stå for en løsning som gir flest arbeidsplasser, viser at fortellingen var til oss, og ønsket var å hente ressursene hos oss, men den ble ikke om oss.

SV ønsker ikke åpning av Barentshavet, men når det er bestemt, krever vi den beste beredskap og utbyggingsløsninger som faktisk gir arbeidsplasser på land for dem som tar den største risikoen.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [11:55:54]: Det er ingen her i salen som har etterlyst noen personlige mål for klimautslipp fra statsråden. Vi har etterlyst om regjeringen har noen mål for reduksjoner i oljesektoren. Det er nemlig sånn at Stortinget har fattet et vedtak om at vi skal redusere utslippene til 47 millioner tonn innen 2020, men jeg merker meg at det er ingen av regjeringspartiene som lenger snakker om det målet overhodet – det ristes også på hodet fra representanten Korsberg bak der – og det er jo talende. Det er talende for den situasjonen vi er oppe i når vi har en regjering innsatt av miljøpartiene Venstre og Kristelig Folkeparti, som gir blaffen i de stortingsvedtakene og de samarbeidsavtalene som er gjort om å redusere utslippene, og så kommer altså statsråden her og sier at dere kan ikke avkreve meg noen personlige målsettinger.

Nei, vi gjør ikke det. Vi vil ha noen konkrete målsettinger som regjeringen arbeider etter. Og hvis utslippene fra oljesektoren skal være avhengig av hvor mye virksomhet det er i olje, og det du gjør, er å «gønne på» og å tildele så mange tillatelser at alt er lagt til rette for økt aktivitet, vel, da betyr det det samme som å snu ryggen til Stortinget og avvise målene som ligger der.

Jeg vil kort ta to ting. Det ene er spørsmålet om standardkontrakter – og bare for å si én ting her, det er oljeindustrien og leverandørindustrien som har framforhandlet disse standardkontraktene. Poenget med standardkontraktene er å redusere byråkratiet og finne balanserte forhold. Det som skjer nå, og som har vært oppe til debatt flere ganger i Stortinget, er at mange mener at oljeselskapene utnytter den maktposisjonen de er i nå, til å drive gjennom flere forhandlinger og presse leverandørindustrien unødig.

Det er derfor jeg mener det naivt å tro at man i et fritt marked og i frie forhandlinger vil velge standardkontrakter. Det hadde vært nødvendig med et påtrykk fra statens side om at dette er det vi mener dere bør bruke, hvis man faktisk ønsker at disse standardkontraktene skal bli brukt.

Så til elektrifisering og en sak som jeg har et ønske om at vi skal behandle på et bredere grunnlag litt senere i denne stortingssesjonen: Det er et problem at vi behandler elektrifisering knyttet opp mot enkeltutbygginger. Hvis vi skal se på en tilsvarende erfaring som er gjort i Storbritannia, var all utbygging av offshorevind behandlet som enkeltutbygginger og enkelttilknytninger. Etter at de høstet erfaring av det, satte de seg ned og sa at her trenger vi mer koordinering for å redusere kostnadene. Jeg mener vi trenger en tilsvarende koordinering på norsk side med utbygging både av Svalbardkabelen – det er derfor vi har fremmet den – og av offshorevind, og jeg håper at vi kan få muligheten til å diskutere dette (presidenten klubber) bredere senere.

Presidenten: Tiden er ute! Presidenten var et lite øyeblikk i tvil om representanten snakket til presidenten eller ikke, men jeg lot tvilen komme representanten til gode.

Ola Elvestuen (V) [11:59:17]: Jeg skal være kort. Det var Heikki Eidsvoll Holmås som gjorde at jeg måtte ta ordet. Jeg oppfattet at han tilla Venstre noen standpunkter – fram mot 2020, som om 2020-målene ikke gjelder. Selvfølgelig gjelder 2020-målene ennå, og målsettingen er å strekke seg mot dem. Det er en kjensgjerning at når det gjelder olje- og gassektoren og den økningen som er akkurat der, er det et resultat av beslutninger som er tatt av tidligere regjeringer.

Det som er riktig, er at all den innsatsen som gjøres – særlig innenfor transportsektoren, enten det er forlengelsen av elbilfordelene eller diskusjonen om biodrivstoff, som vi er inne i – skjer nettopp fordi det er 2020 som gjelder, og at man må ha tiltak som gir en effekt nå.

Vi er helt enig i at når det gjelder olje- og gassektoren og nye tiltak, må det komme et krav om at vi har nullutslipp som en generell løsning innenfor olje- og gassektoren. Det er det naturlige neste steget med den utviklingen vi har hatt fram til nå. Vi har vist flere ganger – sist med Johan Sverdrup – at den tekniske løsningen er der, og det helt naturlige neste steget er å sette et tydelig tidspunkt for å få en beslutning der det stilles et generelt krav om at man skal ha nullutslippsløsninger på nye felt. Men det er en

kamp som må tas framover. Det vil ikke kunne få effekt akkurat innen 2020. Er det 2020, er det forsterkning innenfor de områdene som vi nå har, som vi definitivt er en del av. Jeg kan ikke snakke for regjeringen – den får snakke for seg selv. Men på borgerlig side, og med de enighetene som det var med tanke på budsjettene, er det definitivt det som er motivasjonsfaktoren.

Presidenten: Representanten Heikki Eidsvoll Holmås har hatt ordet to ganger tidligere i debatten og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [12:01:08]: Igjen henviser Ola Elvestuen til utbyggingen av Knarr som årsaken til at utslippene går opp i Norge, og skylder på den forrige regjeringen. Men dette var en utbygging som et samlet storting sto bak, og som Venstres representanter helhjertet støttet og hadde ingen innvendinger mot i det hele tatt. Likevel gikk de til valg på å love at utslippene skulle gå ned, og de lovte at det kom til å bli mye bedre klimapolitikk hvis bare klimafornekterne fra Fremskrittspartiet fikk lov til å styre sjappen. Virkeligheten og fasiten er blitt presentert for oss: Under den rød-grønne regjeringens tid gikk de ned. For lite ned? Absolutt! Men de gikk ned. Under den regjeringen som Venstre har støttet, og som Venstre og Kristelig Folkeparti innsatte, har utslippene begynt å gå opp.

Ja, det er et taktskifte – et taktskifte i feil retning.

Rasmus Hansson (MDG) [12:02:19]: Denne debatten åpner ganske skremmende perspektiver for framtidig norsk klimapolitikk. Debatten handler egentlig om hvorvidt vi skal sette inn tiltak på ett felt for å velge den mest klimavennlige løsningen med lavest utslipp der, og Stortingets svar er: Nei, det skal vi ikke. Bakteppet er at det samme storting har åpnet 23. og 24. konsesjonsrunde, og vi har nå fått beskjed av regjeringen om at det åpnes for langt over 100 nye utlysninger av leteblokker, og vi har fått bekreftet fra statsråden at det ikke finnes et fnugg av planer eller mål eller ambisjoner for hva slags klimagassutslipp denne virksomheten skal føre til.

Norsk klimapolitikk og den aller viktigste delen av den, nemlig olje- og gassvirksomheten, åpner altså totalt opp for hva som helst av klimagassutslipp i årene som kommer – de årene hvor vi liksom skal redusere klimagassutslippene våre dramatisk, sammen med resten av verden. Det åpner for at Norge fortsetter å være en leverandør til resten av verden av store klimagassutslipp gjennom oljeproduksjonen. Statsrådens svar på mitt spørsmål om utslippsplaner munner ut i et spørsmål om hva markedet kommer til å ønske av norsk olje, og en innebygd forutsetning om at de 40 pst. som vi fortsatt trenger i forhold til dagens oljevirksomhet i framtida, er det Norge som skal levere, og at det derfor er nødvendig, som statsråden sier, å øke norsk oljevirksomhet i årene framover for å levere i henhold til den reduserte andelen olje som verden trenger.

Dette slår fullstendig beina under alt som kan kalles helhetlig norsk klimapolitikk, og det er en problemstilling som Stortinget nå må ta tak i – Norges helhetlige og langsiktige klimaansvar, Norges vei inn mot de årstallene, 2030, 2040 og 2050, hvor verdens og våre klimagassutslipp skal være dramatisk kuttet. Denne debatten viser at Stortinget er på full fart i stikk motsatt retning, med Frem-

skrittpartiet og deres støttespillere – både i regjering og i opposisjon – med på laget. Det er skremmende.

Statsråd Terje Søviknes [12:05:18]: Jeg legger med tilfredshet merke til at Stortingets flertall følger opp tidligere stortingsmelding og proposisjon fra denne regjeringen om rammevilkårene for norsk olje- og gassvirksomhet. De ligger fast.

Så registrerer jeg også at man fra SVs side på den ene siden er veldig opptatt av miljøperspektivet, men samtidig minst like opptatt av arbeidsplasser og aktivitet knyttet til – i dette tilfellet – Johan Castberg-utbyggingen og andre utbygginger i Barentshavet. Det er spesielt å oppleve, men slik er det.

Vi legger fra regjeringens side til grunn at vi skal ha en konkurransedyktig petroleumsvirksomhet på norsk sokkel i mange tiår framover, som genererer arbeidsplasser både i olje- og gassvirksomheten og i leverandørindustrien. Bare Johan Castberg vil – som jeg var inne på innledningsvis – bety 23 000 årsverk i utbyggingsfasen og 1 200 årsverk i driftsfasen. Det er lønnsomme arbeidsplasser, som man trenger i nord. Det gir en verdiskaping i størrelsesorden 290 mrd. kr gjennom forventet produksjonstid, av dette 125 mrd. kr til fellesskapet, som kan gå til ytterligere velferdstjenester i landet, dvs. barnehager, skoler, eldreomsorg og helse.

Jeg registrerer at man bruker betegnelser som «klimafornekterne fra Fremskrittspartiet» fra SVs side. Det vil jeg ta avstand fra. Vi legger til grunn at vi har menneskeskapte klimaendringer, i tillegg til de naturlige variasjonene i klimaet. Fra regjeringens side jobber vi med å nå Norges klimamål etter Paris-avtalen. Det skal vi nå innenfor EUs kvotesystem. Og for å understreke det: Regjeringen jobber for at EUs prising av CO₂-utslipp skal øke, slik at man får en positiv effekt – på tilsvarende måte som vi har hatt en positiv effekt av den særnorske CO₂-avgiften på norsk sokkel siden 1991. Markedsmekanismene virker også innenfor klimapolitikken. Det legger regjeringen til grunn. Derfor jobber vi aktivt for å få en god avtale med EU om de samlede utslipp innenfor kvotepliktig sektor for de neste årene, fram mot 2030.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2.

Før vi går til behandling av sak nr. 3, vil presidenten informere om at den innkalte vararepresentant for Finnmark fylke, Ingalill Olsen, nå tar sete.

Sak nr. 3 [12:08:13]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Heikki Eidsvoll Holmås og Audun Lysbakken om elektrifisering av Skarffjell (Innst. 203 S (2016–2017), jf. Dokument 8:125 S (2015–2016))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det – innenfor den fordelte taletid – blir gitt anledning til inntil seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og

at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– De anses vedtatt.

Øyvind Korsberg (FrP) [12:09:12] (ordfører for saken): Med tanke på den forrige debatten er vel – for å si det slik – det meste av CO₂-en sluppet ut. Kanskje får vi en litt kortere debatt i denne saken, særlig hvis vi klarer å holde oss til det som er temaet i saken.

Representantforslaget som representantene fra SV har fremmet, går på kraft fra land-løsning og dette med standardkontrakter. Underveis i komiteens behandling av denne saken offentliggjorde rettighetshaverne 2. februar at de hadde valgt en utbyggingsløsning for Skarvfjell. Den valgte løsningen er en havbunnsutbygging knyttet opp mot Gjøa-plattformen med energiforsyning fra Gjøa. Rettighetshaverne til Skarvfjell arbeider videre med utbygging med sikte på innlevering av plan for utbygging og drift innen februar 2018. Da tror jeg det meste som man kan si om akkurat dette, er sagt.

Standardkontrakter debatterte vi i den forrige saken, så jeg ser ikke noen grunn til å gjenta de argumentene, for argumentene er sannsynligvis de samme som i forrige sak – iallfall er merknadene de samme.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [12:10:57]: Jeg kan slutte meg til det saksordføreren sier. Det er noen ganger man fremmer forslag, og så viser det seg at ting blir løst underveis. Sånn er det kanskje med denne saken, for her har Wintershall sagt at de ønsker å gå for den løsningen som er der. Det saken på mange måter nå handler om, er hvordan man følger dette opp videre fram mot endelig behandling av PUD, som legges fram for Stortinget. Da har jeg egentlig bare et spørsmål til statsråden, og det er: Hvordan har departementet, regjeringen og direktoratet – under hans ledelse og under forrige statsråds ledelse – vært pådriverne for, eller oppfordret Wintershall til, å velge denne typen elektrifiseringsløsning som Wintershall her har ønske om å gå videre med? Det er det ene spørsmålet til statsråden. For å holde debatten kort hadde det vært flott om han kunne svare på det i innlegget sitt.

Det andre spørsmålet til statsråden er: Hva har statsråden tenkt å foreta seg fra nå og fram til PUD-en legges fram for Stortinget – hvis PUD-en er stor nok til å skulle legges fram for Stortinget – for å sikre at denne utbyggingen nå gjennomføres på den måten Wintershall foreslår, ved en kraftforsyning fra Gjøa, og sikre at vi dermed ikke får noen økte utslipp fra oljeproduksjonen på dette feltet? Jeg tror at dette er den løsningen som blir valgt. Men det er interessant, siden statsråden i forrige sak sa så tydelig at han var «hands on» i disse sakene – og da altså har vært så «hands on» at det foreløpig ikke har vært valgt en ilandføringsløsning på Johan Castberg, og så «hands on» at det ikke ble valgt en FPSO-løsning som gjør det lett å elektrifisere på Johan Castberg. Da hadde det vært gøy og interessant å få høre hvor «hands on» han har vært og kommer til å være for å sikre at vi får en utbyggingsløsning som ikke øker de norske CO₂-utslippene.

Jeg tar opp forslaget fra Sosialistisk Venstreparti om standardkontrakter, jeg argumenterte for det i forrige runde. Jeg mottar gjerne en ny kommentar fra statsråden på det – om han har noe annet å svare.

Presidenten: Representanten Heikki Eidsvoll Holmås har da tatt opp forslaget han refererte til.

Rasmus Hansson (MDG) [12:13:55]: Dette er i og for seg en hyggelig sak, rent bortsett fra at Miljøpartiet De Grønne selvfølgelig ikke ønsker at dette feltet åpnes. Men det er positivt at det nå velges, eller i hvert fall legges opp til, en kraftløsning fra land, og at Skarvfjell forutsettes koblet til Gjøa, som i dag mottar kraft fra land. Her har altså utbyggeren funnet at dette er det mest lønnsomme alternativet. Det er oppløftende og prisverdig at en operatør som Wintershall har valgt dette og dermed ikke bidrar til enda større klimagassutslipp.

Miljøpartiet De Grønne er allikevel av den oppfatning at dersom vi skal få flere slike beslutninger, er vi avhengige av flere og tydeligere statlige føringer. Denne typen beslutninger er beslutninger som har store samfunnsmessige konsekvenser langt utover det som reflekteres i selskapenes forretningsmessige beslutninger. Det er statens oppgave å sikre at de samfunnsmessige konsekvensene reflekteres og avveies når saker som dette skal besluttes, og vi har i dag et regelverk som sier at man alltid skal vurdere elektrifisering, men det fører altså svært sjelden til elektrifisering. Lavere oljepriser, som det er stor sannsynlighet for at vi får, vil da føre til en risiko for at dette, med dagens svake føringer, er en løsning som også i framtida sjelden vil bli valgt.

Miljøpartiet De Grønne mener at regjeringen og staten som helhet må forstå at når vi har sluttet oss til Paris-avtalen, må også Paris-avtalens mål og forutsetninger legges inn som rammevilkår for den videre ressursutnyttelsen på sokkelen. Disse rammevilkårene må i forbindelse med denne saken som minimum innebære en elektrifisering av driften.

Statsråd Terje Søviknes [12:16:16]: Som sagt av saksordføreren er mye av det generelle rundt disse problemstillingene diskutert under sak nr. 2, så jeg går ikke inn på det i dette innlegget, jeg spesifiserer bare noen detaljer rundt selve Skarvfjell-utbyggingen.

Det er slik at rettighetshaverne på Skarvfjell den 31. januar 2017 besluttet en utbyggingsløsning som, som kommentert, innebærer at Skarvfjell vil bli koblet til Gjøa med en undervannsinstallasjon. Det betyr at hydrokarboner fra Skarvfjell vil bli utvunnet med to havbunnsrammer som knyttes til Gjøa-plattformen for prosessering og eksport. Gjøa vil også gi løftegass og vanninjeksjon for trykkstøtte. Det som er viktig og riktig, er – og det er egentlig gledelig, basert på denne beslutningen – at Gjøa-plattformen har tilstrekkelig reservekapasitet til også å dekke Skarvfjells behov. Dermed er den valgte utbyggingsløsningen i tråd med intensjonen i dette representantforslaget.

Når det gjelder det generelle fra departementet og regjeringens side om dialogen med partnerskapene knyttet til ulike utbygginger, vil jeg understreke at den dialogen skjer fortløpende. Samtidig har vi en prosess som er åpen og transparent i den forstand at man har en konsekvensutredning. Man har først en plan for konsekvensutredning som er på høring, deretter fastsetter departementet planprogrammet, og konsekvensutredningen gjennomføres med ny høring. Det er etter hoveddokumentene knyttet til den endelige behandlingen av plan for utbygging og drift

og gir en mulighet for alle aktører til å spille inn de synspunktene man måtte ha også når det gjelder klimatiltak, herunder kraft fra land.

Når denne saken ligger slik den ligger i dag, er det en gledens dag fordi Skarvfjell også vil bety at vi får utnyttet ytterligere petroleumsressurser i en moden del av norsk sokkel, som i sin tur vil gi ytterligere arbeidsplasser både i næringen og i leverandørinndustrien.

Når det blir uttalt at det er sjelden at selskapene vil finne det riktig å gå for løsninger knyttet til kraft fra land, er denne casen knyttet til Skarvfjell et godt eksempel på det motsatte.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3.

Sak nr. 4 [12:19:10]

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Endringer i folketrygdloven (endret fastsetting av grunnlaget for sykepenger, foreldrepenger og pleiepenger mv.) (Innst. 221 L (2016–2017), jf. Prop. 37 L (2016–2017))

Presidenten: Etter ønske fra arbeids- og sosialkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det – innenfor den fordelte taletid – blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter. – Det anses vedtatt.

Rigmor Aasrud (A) [12:20:05] (ordfører for saken): Først vil jeg takke komiteen for samarbeidet i saken som endrer regelverket for hvordan grunnlaget fastsettes når det skal utbetales sykepenger, foreldrepenger, pleiepenger og en del andre trygdeytelser.

Det er nå fem år siden Stortinget gjorde endringer som skal bidra til at flere ytelser kan beregnes basert på de opplysningene som arbeidsgiver gir til det offentlige gjennom å innføre a-ordningen. I fjor behandlet Stortinget en sak om utvidelse av Navs tilgang til opplysninger i a-ordningen. En enstemmig komité uttrykte utålmodighet for hvordan dette skal materialiseres. Saken i dag dreier seg om det.

For å få til mer automatikk foreslås det at sykepenger i arbeidsgiverperioden skal fastsettes på bakgrunn av de tre siste måneders inntekter. Det er en endring fra dagens regler, som sier fire uker eller siste måned, og som muliggjør en lengre beregningsperiode dersom inntektene varierer mye over tid.

For den perioden trygden utbetaler sykepenger, skal grunnlaget i arbeidsgiverperioden omregnes til årsinntekt og sammenlignes med inntekten meldt inn i a-ordningen de siste tolv måneder. Dersom avviket er større enn 25 pst., skal grunnlaget fastsettes ved skjønn basert på pensjonsgivende inntekt.

Innføringen av a-ordningen gjør det mulig å få til en mer treffsikker beregning av innteksttapet til frilansere, og det foreslås derfor at sykepenger for frilansere beregnes etter reglene for lønnstakere og ikke etter reglene for selv-

stendig næringsdrivende. I tillegg foreslås det at de som kombinerer inntekt som selvstendig næringsdrivende og frilansere, får beregnet inntektene sine som frilansere.

Komiteen stiller seg i hovedsak bak de forslagene som foreligger, med noen unntak. Jeg vil derfor redegjøre for de forslagene som Arbeiderpartiet er med på. Utgangspunktet for vårt standpunkt er at vi støtter digitalisering, men det må ikke medføre at enkeltpersoner lider økonomisk tap som følge av slike løsninger.

For det første mener vi det er uklart hvordan beregningsgrunnlaget vil bli fastsatt etter at en ansatt har fått lønnsforhøyelse fastsatt gjennom en tariffavtale. Vi mener den foreslåtte tremånedersregelen ikke tar høyde for situasjoner der avtalen går til uravstemning. Tremånedersregelen kan medføre at sykmeldte ikke får fastsatt riktig grunnlag. Dette mener vi er uheldig, og vi vil stemme imot nytt 8. ledd i § 22-11.

Den andre innvendingen gjelder inngangsvilkåret for å bruke skjønn: Vi mener et avvik på 25 pst. for å bruke skjønn er for høyt. Mange kan oppleve store svingninger i inntekten gjennom året. Det gjelder i stor grad sesongarbeidere i f.eks. reiseliv, landbruk osv. Vi foreslår at muligheten for skjønnsmessige vurderinger settes til 15 pst.

Det samme gjelder for beregninger av trygdeperioden. Ansatte som jobber i yrker med stor belastning, og som prøver å tilpasse seg ved å redusere arbeidstida for å prøve å stå i arbeid, vil få mindre utbetalt med det forslaget som nå legges fram, i forhold til det som er dagens ordning. Også her mener vi at skjønnskriteriet bør kunne utløses ved 15 pst. avvik.

I proposisjonen forsikrer regjeringen om at forslagene ikke dreier seg om å endre kompensasjonsgraden for sykepenger, og at den økonomiske endringen av disse forslagene utgjør en innsparing på bare 0,2 pst. Det er ikke mye, men det utgjør faktisk 80 mill. kr. Selv om det skal deles på mange, kan det bety mye for dem som berøres. Med våre forslag har vi prøvd å balansere behovet for mer effektivitet mot enkeltpersoners behov for sikkerhet ved sykdom.

Jeg tar opp Arbeiderpartiets forslag i saken.

Presidenten: Representanten Rigmor Aasrud har tatt opp forslaget hun refererte til.

Stefan Heggelund (H) [12:24:25]: Jeg skal ikke gjøre dette lenger enn nødvendig. Jeg takker saksordføreren for en veldig god innledning. Dette er et forslag som støtter opp om regjeringens strategi for digitalisering av offentlige tjenester. Det gjør at det blir økt kvalitet i fastsettelse av sykepengegrunnlaget, og man reduserer potensialet for feilutbetalinger og trygdesvindler.

Dette er en sak som egentlig kan virke ganske teknisk. Da synes jeg det er verdt å minne om den høringen vi hadde i komiteen om dette, og den gleden som var over at dette endelig ble gjennomført, og hvilke positive konsekvenser det har at regjeringen fornyer og forbedrer offentlig sektor.

Så er det noen forslag fra mindretallet, og det er bl.a. forslag nr. 1, fra de rød-grønne partiene og forslag nr. 2, fra Senterpartiet. Dem kommer vi til å stemme imot. Grunnen til det er at hvis man senker terskelen for avvik fra mer enn 25 pst. til mer enn 15 pst., vil et større antall saker måtte tas ut til manuell behandling. Gitt det store saksvolumet

innen sykepenge og foreldrepenger vil dette ha betydelige administrative konsekvenser, og det er da stikk i strid med intensjonen i forslaget.

Så er det forslag nr. 3, fra Senterpartiet. Det kommer vi også til å stemme imot. Grunnen til det er at omregning ved etterbetaling av sykepenge på grunn av tariffrevisjon er utfordrende og arbeidskrevende for arbeids- og velferdsetaten, og at det er naturlig at det innføres en frist på hvor langt bak i tid arbeids- og velferdsetaten kan foreta en slik omregning og etterbetaling.

Alt i alt: Det var en god innledning fra saksordføreren. Dette er vår stemmeforklaring til forslagene fra mindretallet. Regjeringen leverer på å fornye og forbedre offentlig sektor.

Statsråd Anniken Hauglie [12:26:28]: Jeg skal snakke så lenge stemmen bærer!

Lovforslaget som behandles i dag, omfatter endringer i folketrygdloven som berører arbeidstakere og frilansere. Forslagene innebærer i hovedsak at inntekt rapportert til a-ordningen blir hovedkilden ved beregning og fastsetting av grunnlaget for sykepenge og andre ytelser som beregnes som sykepenge. I tillegg foreslås en bedre inntektsdekning for mottakere av sykepenge som er både frilansere og selvstendig næringsdrivende.

Hovedformålet med endringene er å legge til rette for en pålitelig og effektiv forvaltning av sentrale velferdstyelser gjennom digitalisering og automatisering. En av hovedmålsettingene med regjeringens IKT-politikk er en brukerrettet og effektiv offentlig forvaltning. Forslagene som behandles i dag, vil bidra til å oppnå denne målsettingen gjennom større grad av automatisert saksbehandling i arbeids- og velferdsetaten og regelverksforenkling. Endringene vil også bidra til å realisere gevinster av investeringene i a-ordningen og prosjekt 2.

Regjeringens forslag til endringer vil ha positive konsekvenser for alle parter. Arbeidsgiverne vil få et enklere regelverk å forholde seg til, noe som gir økt forståelse og presisjon når sykepengegrunnlaget i arbeidsgiverperioden skal fastsettes. Et enklere regelverk med bruk av opplysninger fra a-ordningen gir også økt likebehandling og raske behandling av saker i arbeids- og velferdsetaten. For brukeren betyr dette bl.a. et regelverk som er enklere å forstå, større forutsigbarhet og raskere respons på søknader. Brukeren vil også få bedre innsyn i sin sak ved at inntektsopplysninger rapportert til a-ordningen er tilgjengelige i Altinn.

Personer som er både frilansere og selvstendig næringsdrivende, vil få sykepenge med 100 pst. av frilansinntekten. I dag får de 65 pst. av frilansinntekten, noe som særlig slår uheldig ut for personer som har en stor andel av inntekten fra arbeidet som frilanser og en mindre andel som selvstendig næringsdrivende.

Forslagene vil ikke gi lavere kompensasjonsnivå for den enkelte sykepengemottaker. Arbeidstakere og frilansere skal fortsatt gis sykepenge med 100 pst. av sykepengegrunnlaget. Det foreslås å videreføre sentrale bestemmelser som skal sikre at den sykmeldte får erstattet den faktiske arbeidsinntekten som faller bort på grunn av sykdom. Det vil fortsatt være slik at dersom en arbeidstaker har fått en varig lønnsendring i løpet av eller etter beregningsperioden, skal tidsrommet etter lønnsendringen legges til grunn ved beregningen av sykepengegrunnlaget.

Muligheten til å fastsette sykepengegrunnlaget i trygdeperioden ved skjønn vil også fortsatt være til stede.

Jeg er fornøyd med at forslagene legger til rette for en mer effektiv og automatisert ytelsesforvaltning. Dette gir mer tid til oppfølging for å få flere i arbeid, som er arbeids- og velferdsetatens viktigste oppgave. Jeg er også fornøyd med at komiteens flertall stiller seg bak forslagene.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Rigmor Aasrud (A) [12:29:45]: Jeg har grunn til å spørre statsråden om noe av det hun sa i sitt innlegg. Statsråden sier der at man fortsatt skal la lønnsforhøyelser telle med når det gjelder fastsetting av sykepengegrunnlaget. Så foreslår man en tremånedersfrist. Det er jo sånn at tariffavtaler noen ganger går til uravstemning, og da kan fristen på tre måneder bli overskredet. Gjelder fortsatt statsrådens uttalelse om at man kommer til å sørge for at man tar med de lønnsforhøyelsene, eller er det fortsatt tremånedersfristen som gjelder, i de situasjonene man har hatt en uravstemning?

Statsråd Anniken Hauglie [12:30:24]: Omregning og etterbetaling av sykepenge på grunn av tariffrevisjon er utfordrende og arbeidskrevende for etaten. Men nå vil tremånedersfristen gjelde etter uravstemningen. Slik sett mener vi at det vil være god nok tid.

Vi mener også at det er naturlig at det innføres en frist for hvor langt tilbake i tid etaten kan foreta en slik omregning. Som sagt, så lenge vi legger fristen til etter uravstemningen, altså tre måneder etter at uravstemningen er gjennomført, mener vi at det vil være tilstrekkelig.

Rigmor Aasrud (A) [12:31:04]: Jeg takker statsråden for svaret. Det var for så vidt klargjørende. Det vil altså være enkeltpersoner som kan ha en sykmelding som begynner å gjelde fra 2. mai, og lønnsforhøyelsen skal gjelde fra 1. mai. Selv om uravstemningen ikke er før i september, vil man ha en tremånedersfrist etterpå. Den opplysningen fra statsråden var klargjørende.

Men jeg har et annet spørsmål knyttet til saken. Vi er alle enige om at digitalisering er bra for samfunnet. Det å automatisere saksbehandlingen gir i større grad likebehandling. Det samme gjelder når vi standardiserer. Mener statsråden at det er noen grenser for når disse fordelene går ut over enkeltpersoner?

Statsråd Anniken Hauglie [12:31:46]: Jeg er ikke sikker på hva representanten legger i det spørsmålet. Hvis representanten kunne klargjøre spørsmålet sitt, ville jeg satt pris på det.

Digitalisering vil i all hovedsak være positivt både for brukerne, for etaten og for arbeidsgiverne. Jeg kan ikke se at den formen for digitalisering vi her snakker om, vil være til ulempe for noen av de tre partene.

Presidenten: Det gis anledning til oppklaring – Aasrud, vær så god.

Rigmor Aasrud (A) [12:32:11]: I denne saken sier vi at personer som har et avvik på inntil 25 pst. av det de ellers ville hatt i inntekt, ikke skal få omregnet sykepengegrunnlaget sitt. Det er et resultat av at vi digitaliserer,

standardiserer og automatiserer. Det betyr at enkelte personer kan få opptil 25 pst. mindre i sykepengen enn det de ville fått hvis man hadde en manuell beregning av det. Det er et ganske talende eksempel på at for noen kan digitalisering, automatisering og standardisering medføre at man faktisk taper penger.

Statsråd Anniken Hauglie [12:32:51]: Det vi ser, er at i et klart flertall av sakene blir sykepengegrunnlaget fastsatt til den omregnede årsinntekten og ikke ut fra gjennomsnittet av de tre siste rapporteringene. I all hovedsak vil 25 pst. være dekkende, men man vil ha mulighet til å kunne gjøre skønnsvurderinger når man ser at det er et avvik.

Vi mener at den grensen som er satt, både er hensiktsmessig og klart vil omfatte de aller, aller fleste. Vi kan ikke helt se at man bør senke terskelen, rett og slett fordi en lavere terskel for skønnsvurderinger vil innebære en så stor manuell saksbehandling at noe av hensikten med hele saken da vil bortfalle. Man kan ikke utelukke at noen vil kunne få en ulempe, men vi mener at sannsynligheten er liten målt opp mot fordelene ved å innføre dette systemet og fordelene ved at man nå får en annen type rapportering.

Presidenten: Replikskiftet er omme.
Flere har heller ikke bedt om ordet til sak nr. 4.

Sak nr. 5 [12:34:00]

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen og Heikki Eidsvoll Holmås om et universelt utformet samfunn (Innst. 218 S (2016–2017), jf. Dokument 8:26 S (2016–2017))

Presidenten: Etter ønske fra arbeids- og sosialkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det – innenfor den fordelte taletid – blir gitt anledning til inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Bente Stein Mathisen (H) [12:35:01] (ordfører for saken): På tvers av alle partier er vi enige om én ting: Vi ønsker oss et samfunn der alle kan delta. Derfor må vi legge universell utforming til grunn for samfunnsutviklingen. Likestilling og tilgjengelighet for personer med funksjonsnedsettelse er viktig for å nå målet om et tilgjengelig samfunn for alle.

I representantforslaget fra stortingsrepresentantene Karin Andersen og Heikki Eidsvoll Holmås fremmes det en liste på 26 forslag for et bedre universelt utformet samfunn. Forslagene spenner over flere saksfelt og hører inn under ansvarsområdet til flere departementer og komiteer. Det er Barne- og likestillingsdepartementet som koordinerer de ulike tiltakene for personer med funksjonsnedsettelse på tvers av departementene når det gjelder universell utforming, diskriminering og likestilling, og alle forslagene

i representantforslaget er kommentert eller besvart i brev fra statsråden i BLD.

I svarbrevet fra statsråden kommer det frem at flere av forslagene allerede er gjennomført, i gang eller tatt til følge. Noen er implementert i vedtatte planer, og i den forbindelse vises det til bl.a. regjeringens handlingsplan for 2015–2019, der det er beskrevet 47 tiltak på ansvarsområdene til 11 departementer. Handlingsplanen har hovedvekten på IKT og velferdsteknologi. Arbeidet med universell utforming følges i tillegg opp på andre viktige samfunnsområder, som bygninger, transport og uteområder.

Opposisjonen viser til visjonen og ambisjonen om et universelt utformet Norge innen 2025 og påpeker at denne ambisjonen er fjernet av dagens regjering. Regjeringen har en ambisjon om et universelt utformet Norge, men innser at det ikke lar seg gjøre å innfri dette innen 2025. Flertallet i komiteen – Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre – viser i den forbindelse til et scenarioprojekt som ble gjennomført i fjor i samarbeid med brukerne og brukerorganisasjonene. Temaet var hvilket handlingsrom man har for å nå visjonen om et universelt utformet samfunn innen 2025. Konklusjonen var at en må se lenger enn til 2025, at det vil være behov for mer tid for å nå målene på alle samfunnsområder.

Anbefalingen fra scenarioprojektet er at universell utforming må gis høy prioritet, og at det må utarbeides delstrategier og handlingsplaner for de ulike sektorene. Arbeidet må ses i sammenheng med pågående eller planlagte utviklingsprosesser, noe regjeringen har sagt at den vil følge opp. Komiteen påpeker at det er viktig og en forutsetning at brukerne involveres i det pågående arbeidet med universell utforming, og at deres synspunkter videreføres til dem som skal ta beslutningene.

Statsbygg har holdt fast på visjonen om et universelt utformet samfunn innen 2025. De har en handlingsplan som sikter mot at alle bygningene som Statsbygg forvalter, skal være universelt utformet innen 2015. Det er veldig bra. De har gjort en systematisk og god jobb. Det arbeidet de har gjort, bør andre lære av, og det bør overføres til andre deler av forvaltningen.

Når det gjelder nettsteder, er det lovfestet at alle eksisterende og nye nettsteder rettet mot allmennheten skal være universelt utformet innen 2021.

Så det skjer heldigvis en del bra ting også.

Forslagsstillerne foreslår å innlemme FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne i menneskerettighetsloven for å gi konvensjonen forrang i norsk rett. Komiteens flertall, alle medlemmene unntatt SV og Venstre, viser til at Stortinget ratifiserte FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne i 2013. Flertallet mener at menneskerettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne er ivarett i dagens lovverk og traktater.

Universell utforming skal ivaretas i kommunal og regional planlegging i samsvar med plan- og bygningsloven § 5-1. Det er viktig at universell utforming er på agendaen hele tiden, og at kommuner og fylkeskommuner får god veiledning i bruk av planverktøyene for å realisere mål om tilgjengelighet for alle. Det er etablert et kommunenettverk med 60 kommuner i regi av KS som skal bidra til å gi kommunene kompetanse og økte ressurser for å styrke universell utforming.

For å nå målet om et universelt utformet samfunn er de største utfordringene eksisterende bygninger, uteområder og infrastruktur. Plan- og bygningslovens bestemmelser kommer til anvendelse ved krav om universell utforming når rehabiliteringer og ombygginger på bygg og anlegg skal utføres. Komiteen ønsker derimot en raskere fremdrift for å nå målet om tilgjengelighet for alle, og viser i merknadene til at trinnvise løsninger for å oppnå grunnleggende tilgjengelighet kan være et skritt på veien mot etablering av universell utforming av høyere kvalitet noe senere.

Avslutningsvis: SV får ikke flertall for alle sine 26 forslag om et universelt utformet samfunn her i dag. Som sagt er mange av forslagene allerede innarbeidet og i prosess. Men komiteen deler intensjonen til forslagsstillerne, og det er en samstemt komité som vil arbeide målrettet for å nå målet om et samfunn som er tilgjengelig for alle.

Rigmor Aasrud (A) [12:40:14]: Ofte hører vi følgende fra posisjonen når det er debatter i denne salen: «Etter åtte år med rød-grønn regjering ...» Ja, etter åtte år med rød-grønn regjering har vi nå hatt snart fire år med en blå-blå regjering, og det er vanskelig å se at det har vært særlig framgang i arbeidet med universell utforming.

I et grundig svarbrev fra statsråden viser hun til status på en rekke områder. Så langt jeg kan lese svaret, er alle et resultat av initiativ etter åtte år med rød-grønn regjering. Jeg kan ikke se et eneste nytt initiativ fra Solberg-regjeringen om universell utforming. Snarere tvert imot. Regjeringen har endret politikken på en rekke områder som er viktige for å få til et mer universelt utformet samfunn. Byggeforskriftene er foreslått endret sånn at færre boliger vil bli tilrettelagt med universell utforming. Tesen er at det ikke trengs så mange fordi ikke alle trenger en sånn bolig. Det må bety at mennesker med forskjellige former for bevegelseshemming ikke skal ha samme muligheten for besøk og sosial omgang som andre. Arbeiderpartiet er imot å saldere byggekostnader med dårlige tilbud for dem som har en funksjonsnedsettelse.

Transportsektoren har store utfordringer, og det er krevende å endre fordi det er store kostnader til investeringer som trengs i sektoren. Det er et langsiktig arbeid som krever at det systematisk må jobbes med dette, og det må stå høyt på dagsordenen. Derfor er det bekymringsfullt at målsettingen om universell utforming som hovedmål er fjernet i den bestillingen som er gjort til etatene i arbeidet med Nasjonal transportplan. Budsjettene har også få spor etter universell utforming i samferdselssektoren. Arbeiderpartiet forventer at regjeringen løfter opp igjen det som et hovedmål i den planen som nå skal legges fram. Hvis ikke, vil det bli et hvileskjær i arbeidet med universell utforming i samferdselssektoren.

Et annet stort tilbakeskritt er forslaget om å lage en felles likestillings- og diskrimineringslov. Vi mener det er feil, både for likestillingen og for arbeidet mot diskriminering. Oppmerksomheten mot begge deler i samme lov gjør at fokuset blir utvannet. Men dersom flertallet skulle gjøre den feilen å endre loven, må selvsagt universell utforming prege arbeidet.

I sitt svarbrev henviser statsråden til rentekompensasjonsordningen for skolebygg når det gjelder status for skolebyggene, men hun unnlater å opplyse om at investeringsrammen er oppbrukt. Også her blir det et hvileskjær –

ingen nye prosjekter som kan bidra til at gamle skolebygg blir oppgradert.

Til slutt vil jeg nevne forslaget om å kommunalisere hjelpemiddelområdet. Organisasjonene advarer mot dette, og når ikke engang det høyprofilerte forslaget i forrige periode om servicehunder er videreført etter evalueringen, er det vanskelig å se hva regjeringen vil med universell utforming.

Gjennom åtte år med rød-grønn regjering la vi fram to handlingsplaner for universell utforming. Vi endret lovverket og ga ordninger som gjorde at kommunene hadde mulighet til å gjøre endringer. Vi hadde universell utforming som hovedmål i NTP, og vi sørget for et systematisk arbeid i Statsbygg.

Nå har vi hatt fire år med hvileskjær i arbeidet med universell utforming. Den planen som regjeringen har lagt fram, er tannløs og uten tidfesting. Derfor mener Arbeiderpartiet at vi må ha en ny, helhetlig plan. Den må oppdateres med status og nye kostnadsoverslag etter behov. Derfor vil vi stemme for det punktet i SVs forslag i dag. Det betyr på ingen måte at vi er imot de andre forslagene, men vi ser behovet for å starte på nytt, finne ut hva kostnadene er, og se hva vi trenger å gjøre. Derfor mener vi at vi trenger en helhetlig plan som omfatter hele spekteret av universell utforming. Det mener vi at vi får til gjennom forslag nr. 1, og jeg tar opp forslaget, som vi er sammen med SV og Senterpartiet om.

Presidenten: Da har representanten Rigmor Aasrud tatt opp det forslaget hun refererte til.

Erlend Wiborg (FrP) [12:44:58]: Jeg vil begynne med å takke representantene Andersen og Eidsvoll Holmås for å ta opp dette viktige temaet, som jeg tror vi alle har et felles engasjement rundt.

Så må jeg si – da jeg hørte innlegget til foregående taler, Rigmor Aasrud – at jeg ble en smule i stuss. En skulle nesten tro at innlegget ble skrevet før komiteen behandlet saken. Det er også tydelig at det nærmer seg valgkamp, for det er sjelden jeg hører et innlegg i denne salen som er så fullt av polemikk, men som ikke går inn på de konkrete forslagene som vi behandler her i dag.

Fremskrittspartiet har lenge vært opptatt av at alle skal kunne delta på lik linje i samfunnet. Vi har alltid fokusert på at mennesker med nedsatt funksjonsevne i størst mulig grad skal få de samme muligheter som alle andre til å fungere i samfunnet. Det må legges til rette for at funksjonshemmede i størst mulig grad skal kunne delta, og det gjelder på flere områder – det ene er universell utforming. Men regjeringen har gjort mye innenfor arbeidslivet når vi har gjort døren videre og gjort det lettere for at flere også med funksjonsnedsettelser skal kunne delta i arbeidslivet.

Samfunnet må legge til rette for funksjonshemmede ved at man for offentlige bygg og for det offentlige rom følger prinsippene for universell utforming. Her er det verdt å nevne at det offentlige på mange nivåer må spille sammen, og alle nivåer må være seg sitt ansvar fullt ut bevisst. For eksempel er det i stor grad kommunene som er ansvarlige for store deler av det offentlige rom, og som må være i førerretet, men det er ikke noen unnskyldning for kommuner til å si at statlige krav ikke er detaljerte nok, osv., når de selv bygger. I tillegg er det kommunene som planmyndighet som må stille de riktige og lokalt tilpassede

kravene til utbyggere. Det gjelder uavhengig av om utbyggeren er privat, eller om det er det offentlige som er utbygger.

Når det gjelder universell utforming av det private rom, er det ikke like enkelt. Vi kan rett og slett ikke alltid stille krav om full universell utforming av hele den private sfære. Noen i denne salen synes tydeligvis det er riktig, men man glemmer fullstendig den ganske betydelige utgiftssiden dette har, for utgifter som følger av universell utforming, er i stor grad nødvendige. Men det er ikke nødvendig å påføre alle bygg krav om lik universell utforming av alle arealer. I verste fall er det med på å øke boligkostnadene på en slik måte at mange lavinntektsgrupper i samfunnet faller utenfor boligmarkedet. Jeg vil derfor argumentere for at de beste intensjoner kan føre til dårlige løsninger. Derfor er det langt bedre å definere hvor og når universell utforming skal kreves. Ja, universell utforming skal kreves for det offentlige rom, også når det offentlige rom er privat eiet. Når det gjelder allerede eksisterende offentlige rom som ble bygget før kravet kom om universell utforming, bør vi være ambisiøse, men realistiske med hensyn til hvor raskt de kan bygges om. I stor grad bør universell utforming prosjekteres inn når det allikevel skal gjøres større bygningsteknisk vedlikehold eller oppgraderinger.

Til slutt vil jeg uttrykke at det er tydelig at regjeringen tar dette på alvor, og ikke minst at den ansvarlige og også koordinerende statsråd har en god og balansert plan for hvordan vi skal nå den felles målsettingen vi alle har om å ha et samfunn der alle skal ha mulighet til å delta.

Iselin Nybø (V) [12:48:56]: Jeg ønsker å takke representantene Andersen og Eidsvoll Holmås for å ha satt universell utforming på Stortingets dagsorden og legge til rette for at de med nedsatt funksjonsevne i størst mulig grad skal kunne delta i samfunnets vanlige arbeidsliv. Det er en viktig oppgave.

Representantforslaget inneholder en rekke forslag, og regjeringen er allerede godt på vei på en rekke av de feltene. Til en viss grad slår også forslagsstillerne inn åpne dører med dette Dokument 8-forslaget.

I andre saker peker forslaget på sider ved universell utforming der regjeringen ennå ikke er kommet i mål. Ved en inkurie har Venstre i komiteen ikke gått inn i forslagene nr. 3, 5 og 20, fra Sosialistisk Venstreparti, men vi kommer til å stemme for de forslagene i salen nå i dag.

Når det gjelder forslag nr. 3, innebærer det at Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å innlemme FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne – CRPD – i menneskerettighetsloven for å gi konvensjonen forrang i norsk rett. I likhet med Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen, FNs barnekonvensjon, FNs kvinnekonvensjon, FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter og FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter bør også CRPD-konvensjonen innlemmes i norsk lovgivning. Det er viktig for å sikre rettighetene til dem med nedsatt funksjonsevne og for å sikre at CRPD får forrang i norsk lovgivning. Vi vet fra bl.a. NOU 2016: 17 «På lik linje. Åtte løft for å realisere grunnleggende rettigheter for personer med utviklingshemming», at personer med nedsatt funksjonsevne fortsatt står utenfor store deler av dagens Norge. Innlemmelse av CRPD vil være et viktig steg for å styrke ret-

tighetene til en liten, men utsatt gruppe, og vi støtter derfor forslagene i dette Dokument 8-forslaget.

Når det gjelder forslag nr. 5 – det er også et viktig forslag fra representantene Andersen og Eidsvoll Holmås – har det lenge vært en målsetting at eksisterende bygg skal bli universelt utformet. Det er gitt en hjemmel i plan- og bygningsloven som gir departementet mulighet til å gi forskrift for å oppnå dette. Norges Handikapforbund gjorde i 2013 sammen med Forskningsinstituttet IRIS en kartlegging av grunnskoler i Norge. Det viste seg da at 80 pst. av skolene hadde vesentlige mangler når det gjaldt god tilgjengelighet, det er en indikasjon på hvor mye som fremdeles gjenstår for å sikre universell utforming i offentlige bygg. Ansvar for dette etterslepet ligger vel så mye hos Stoltenberg II-regjeringen, som SV selv var en del av, men jeg er fortsatt opptatt av at Venstre må stille seg bak dette forslaget, for behovet for en statlig ordning som kan bidra med en delfinansiering og oppgradering av offentlige bygg, er viktig.

Når det gjelder forslag nr. 20, hvor regjeringen blir bedt om å opprette et rådgivende organ sammensatt av sivile samfunnsaktører for å se på rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne, er det også et forslag som vi ønsker å støtte. Vi mener at det å gi disse aktørene en sterkere stemme inn i universell utforming vil være en viktig forutsetning for å oppnå Norges offensive målsettinger på dette feltet. Nedleggelsen av Statens råd for likestilling av funksjonshemmede i 2011–2012 har svekket denne gruppens stemme i debatten rundt universell utforming, og vi setter pris på at det er løftet i denne saken.

Jeg håper at dette representantforslaget har bidratt til å sette søkelys på noe som er viktig. Universell utforming er viktig for samfunnet vårt, sånn at de med funksjonsnedsettelser ikke skal være hindret i å være en del av et likestilt samfunn. Mye er allerede gjort, men mye gjenstår fremdeles før vi kan nå målet om et fullt ut universelt utformet samfunn. Derfor er det også viktig å sikre et stødig rettslig grunnlag for dem med nedsatt funksjonsevne, sånn at vi gir denne gruppen en sterk stemme i å bestemme over egen hverdag og egen framtid.

Kirsti Bergstø (SV) [12:54:01]: Kampen for et universelt utformet samfunn er en viktig kamp for SV. Den er viktig fordi det handler om muligheten til å kunne delta på like fot. Det handler om å se at alle mennesker er forskjellige, og at noen møtes av samfunnsskapte barrierer og hindringer, og det handler om politisk evne og vilje til å rive ned de barrierene og de hindrene som finnes, og skape et samfunn for alle. Vi vet at et universelt utformet samfunn er et godt samfunn for flere, enten vi triller barnevogn, humper rundt på krykker eller får svekket syn når vi berikes av tid og tall. Fordi det er spørsmål som angår oss alle, og fordi det er helt avgjørende spørsmål for noen og dem det gjelder, er det særlig trist at ambisjonene på feltet er så lave som de er. Det er leit at vi har en regjering som gjennom en passiv holdning tar til etterretning at det er krevende å oppnå et universelt utformet samfunn, og heller velger å svekke ambisjonene istedenfor å gjøre innsatsen større og søke mot klare mål.

Jeg er glad for at Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV står sammen om å foreslå en handlingsplan for et universelt utformet samfunn. Jeg skulle ønske det var støtte for flere av forslagene, selv om jeg har forståelse for at alle må

se dem i sammenheng med sine budsjett. Men jeg tror det ville vært mulig, med litt større vilje, å enes om mer enn det vi gjør i dag, særlig med tanke på at de fleste, om ikke alle, av de forslagene som er til behandling, og som er fremmet fra SVs side, har sitt utspring i organisasjoner som kjenner hvor skoen trykker, og som vet hva som må endres for at mer likeverd skal kunne oppnås. Det er direkte spesielt at vi ikke engang kan enes om det som iallfall fram til nå har vært regjeringens målsetting, som eksempelvis ordningen med servicehunder, som er omtalt i regjeringserklæringen.

Det er klart at det er noen lyspunkter her. Det er veldig gledelig og fint at en samlet komité legger til grunn at regjeringen i sitt arbeid med ny byggeteknisk forskrift skal sikre universell utforming av samfunnet. Det har jeg ment kun kan oppfattes som et samlet krav om endring av TEK17, og det har jeg tolket som en enorm seier, fordi det vil innebære at man kan ta med kjæresten sin hjem enten man rusler på føttene sine eller ruller avgårde, at man kan fortsette å bo der man bor, også om uforutsette ting skjer og man selv eller ungene havner i en ulykke, og at man kan invitere alle kollegene sine på middag – hvis man har plass til det – også de som har en svingradius når de skal på do. Men da jeg hørte innlegget til representanten Wiborg fra Fremskrittspartiet, ble jeg veldig usikker på hva denne enigheten egentlig handler om. Jeg har ikke oppfattet på noe som helst vis at det var byggebransjen som skulle bestemme hvem som kunne komme på besøk, og det er ikke noe grunnlag for å si at det automatisk er billigere om man bare fjerner muligheten for noen til å komme inn.

Så har jeg et behov for å komme med en presisering fra SVs side, og det gjelder en merknad knyttet til arbeidet med felles likestillings- og diskrimineringslov. SV står på standpunktet at vi ønsker en egen likestillingslov og ikke en felles lovgivning, men vi vil likevel – selvsagt – være opptatt av om en eventuelt ny lov ivaretar mennesker med nedsatt funksjonsevne på en god måte.

Da vil jeg gjerne ta opp SVs forslag.

Presidenten: Representanten Kirsti Bergstø har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Statsråd Solveig Horne [12:58:56]: I likhet med komiteen og forslagsstillerne er også Regjeringens visjon et samfunn der alle kan delta. Derfor arbeider regjeringen aktivt for et universelt utformet samfunn. Regjeringen har lagt fram en handlingsplan for universell utforming for perioden 2015–2019 med nær 50 tiltak på ansvarsområdene til elleve departementer. Planen har hovedvekt på IKT og velferdsteknologi og følger i tillegg opp arbeidet på andre viktige samfunnsområder.

Universell utforming berører den enkelte og samfunnet. Jeg er glad for at det er en bred og tverrpolitisk enighet om at universell utforming må legges til grunn for et samfunn der alle kan delta.

Mange er utålmodige på dette feltet, og jeg er en av dem. Samtidig må vi være realistiske. Det er ikke alt som lar seg løse like enkelt og raskt, men det er satt konkrete mål for gjennomføring av universell utforming på noen områder.

Statsbygg har et overordnet mål om at alle byggene de forvalter, skal være universelt utformet innen 2025, og det

er lovfestet at alle nettsteder som er rettet mot allmennheten, skal være universelt utformet innen 2021.

Samtidig er utfordringene med å gjøre eksisterende bygninger og uteområder universelt utformet store. Her må vi se lenger fram før vi kan si at vi er i mål. Kommunene har også et ansvar her og har store oppgaver på området. Noen kommuner har vært flinke til å gjennomføre universell utforming og har oppgradert både bygningsmasse og uteområder. Disse kan være gode forbilder for andre. Regjeringen støtter kommunenes viktige arbeid, bl.a. gjennom å gi støtte til et nettverksprosjekt som KS driver. 60 kommuner og fylkeskommuner deltar i dette nettverket. Dette brede samarbeidet gir kommunene anledning til å lære av hverandre, og de får økt sin kompetanse i arbeidet for et universelt utformet samfunn.

Som grunnlag for veien videre til et universelt utformet samfunn må vi ha gode og realistiske målsettinger. Jeg har derfor bedt direktoratet slutføre et scenarioprosjekt som kan gi oss nærmere svar på hvilke handlingsrom som finnes, og hvordan arbeidet kan tas videre på de ulike områdene. Jeg har bedt direktoratet sørge for at interesseorganisasjonene blir direkte involvert i den videre prosessen med scenarioprojektet.

Om kort tid vil regjeringen legge fram en proposisjon om en felles likestillings- og diskrimineringslov. I forslaget, som var på bred høring, foreslo regjeringen at det stilles krav til universell utforming av IKT i opplærings- og utdanningssektoren, fra grunnskole til universitet og høyskole. Det vil gjøre det enklere for elever og studenter med funksjonsnedsettelse å følge med i ordinær undervisning, og det vil gjøre det enklere for foreldre med funksjonsnedsettelse å følge opp sine barn. Dette var noe som den rød-grønne regjeringen unnlot å gjøre da diskriminerings- og tilgjengelighetsloven ble revidert i 2013.

Det sterke vernet mot diskriminering i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven har blitt foreslått – når vi har hatt det på høring – videreført i forslag til ny lov.

EU arbeider nå med et direktiv om tilgjengelighet til varer og tjenester. Dette direktivet er EØS-relevant og dermed også viktig for Norge. Vi vet ennå ikke nøyaktig hva direktivet vil dekke av varer og tjenester, men det vil danne grunnlag for lovgivning på dette området i Norge. Den nye tekniske byggeforskriften, TEK 17, er nå under utarbeidelse og får stor oppmerksomhet.

Det er bl.a. en viktig diskusjon om forenklinger knyttet til universell utforming og tilgjengelighet. Regjeringen vil sikre universell utforming av samfunnet i arbeidet med de nye forskriftene.

En god dialog med interesse- og brukerorganisasjonene for personer med funksjonsnedsettelse er viktig for regjeringen. Jeg inviterer selv årlig til et politisk rundebordsmøte med organisasjonene for å drøfte dagsaktuelle problemstillinger, der organisasjonene selv kan komme med forslag til temaer som de ønsker å ta opp med regjeringen. På disse rundebordsmøtene har både statsråder og statssekretærer fra de fleste departementer vært til stede. Det vil bli satt opp et nytt møte i nærmeste framtid. Der vil samordning og koordinering av politikken for personer med nedsatt funksjonsevne mellom ulike departementer og mellom ulike forvaltningsnivåer som stat, fylke og kommune være et viktig tema, som også er et innspill og et ønske fra organisasjonene selv.

Det er viktig å ha et godt utgangspunkt for å drøfte hvilke tiltak det er behov for å arbeide videre med. Da trenger vi oversikt over hvor problemene ligger, og hva som gjøres. En viktig statusoversikt er Norges rapportering til FN på CRPD, konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Rigmor Aasrud (A) [13:04:09]: Som jeg sa i innlegget mitt, vil jeg gi statsråden ros for å ha svart veldig grundig på de spørsmålene som ble oversendt fra komiteen, og for at hun har kvittert ut status på de 26 forslagene som lå der. De 26 forslagene er velkjente områder, som det har vært jobbet lenge med gjennom skiftende regjeringer. Det er vanskelig å se hva statsråden selv har tatt initiativ til. Derfor kunne jeg tenke meg å spørre: Hvilke tre saker er statsråden mest fornøyd med – og som hun selv har tatt initiativ til i regjeringen – når det gjelder universell utforming?

Statsråd Solveig Horne [13:04:48]: Det er lett i sånne debatter å diskutere hvem det var som kom først, og hvem det er som har prioritert dette området høyest. Er det de i den forrige regjeringssperioden, eller er det de i den nåværende? Det jeg tror vi kan understreke alle sammen, er at det å ha et universelt utformet samfunn er en visjon og en målsetting for alle partiene på dette storting. Det er det viktig å ha med seg.

Universell utforming av samfunnet foregår i mange departement. Jeg koordinerer det arbeidet nå, og hvis jeg får lov til å svare på spørsmålet om hva jeg mener er det viktigste som jeg som likestillingsminister har fått fram, vil jeg understreke handlingsplanen for universell utforming, med hovedvekt på IKT og velferdsteknologi, som er et stort skritt og har viktige tiltak for denne gruppen.

Så er det også arbeidet med ny felles likestillings- og diskrimineringslov, og det at vi nå løfter IKT inn i diskrimineringsloven, som den forrige regjeringen ikke gjorde noe med.

Å styrke diskrimineringsvernet for personer med funksjonsnedsettelse er også et viktig tiltak jeg har lyst å løfte fram.

Rigmor Aasrud (A) [13:05:55]: Statsråden nevner to konkrete punkter: en handlingsplan og en felles likestillings- og diskrimineringslov. Opplever statsråden at hun har fått gode tilbakemeldinger fra brukerorganisasjoner på de valgene hun gjør ved å legge fram en felles likestillings- og diskrimineringslov? Opplever statsråden at handlingsplanen er godt mottatt ute i organisasjonene?

Statsråd Solveig Horne [13:06:21]: Ja, når det gjelder handlingsplanen for universell utforming, opplever jeg at brukerorganisasjonene har vært fornøyd med satsingen på IKT og velferdsteknologi. Det vil alltid være noen som er misfornøyd, at den skulle vært større, at det skulle vært raskere gjennomføring av en del ting, og selvfølgelig at det skulle vært flere ressurser. Men jeg har lyst å understreke at regjeringen nå jobber med en helhetlig rapport for å synliggjøre hva regjeringen gjør på dette områ-

det, ikke bare i undertegnendes departement, men også i de andre departementene, som har viktige tiltak og mange ressurser – også økonomiske ressurser – spesielt innenfor samferdselsområdet, på dette viktige temaet.

Når det gjelder forslaget til felles likestillings- og diskrimineringslov, som har vært på høring, og den styrkede innsatsen som vi gjør innenfor IKT i skolen for personer med nedsatt funksjonsevne, opplever jeg at vi får gode tilbakemeldinger fra organisasjonene på det høringsforslaget.

Kirsti Bergstø (SV) [13:07:32]: Mitt spørsmål til statsråden er knyttet til forståelsen av komiteens merknad, som lyder slik:

«Komiteen viser til innspill fra Norges Handikapforbund og legger til grunn at regjeringen i sitt arbeid med en ny byggeteknisk forskrift (TEK17) sikrer universell utforming av samfunnet.»

Det er tydelig at den kan oppfattes på flere vis, i hvert fall når man hører debatten her. Derfor lurar jeg på hvordan statsråden oppfatter komiteens merknad, og hvilke konsekvenser dette vil få for regjeringens arbeid med byggeteknisk forskrift.

Statsråd Solveig Horne [13:08:21]: Jeg oppfatter det slik at det er en komité som er sterkt opptatt av akkurat denne problemstillingen, og det er noe som vi skal ta med oss videre.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har hatt på høring forslaget om ny byggeteknisk forskrift i plan- og bygningsloven. Hovedhensikten har vært at vi skal ha et enklere og tydeligere regelverk, som bidrar til reduserte byggekostnader. Det er for mange kompliserte krav til boliger, som gjør det dyrt å bygge, og som dermed kan gjøre det vanskeligere å komme seg inn på boligmarkedet.

Regjeringen tar tilgjengelighet og universell utforming på alvor, og i forslaget til ny TEK17 er kravene til hvilke boliger som skal være tilgjengelig for personer med funksjonsnedsettelse, videreført fra TEK10. Det samme gjelder også kravene til hvilke bygg som skal være universelt utformet. Dette er noe som vi skal ta med oss når vi skal jobbe videre med TEK17-forskriften.

Kirsti Bergstø (SV) [13:09:18]: Det er veldig tydelig hva Norges Handikapforbund mener om TEK17. Det er jo det grunnsynet som komiteen hviler sitt syn på, i kravet om at TEK17 skal sikre universell utforming av samfunnet. Da lurar jeg på hva slags initiativ statsråden, som har det koordinerende ansvaret for politikken for mennesker med nedsatt funksjonsevne, kommer til å ta overfor sine kollegaer for å gjøre nødvendige endringer og grep for å nå det målet som en samlet komité nå har satt for TEK17 og et universelt utformet samfunn.

Statsråd Solveig Horne [13:10:06]: Disse forskriftene ligger under kommunal- og moderniseringsministeren, og man gjennomgår nå disse forskriftene, som har vært på høring. Jeg kan forsikre representanten om at kommunalministeren også leser merknader fra en komité og ser hvilke signaler Stortinget ønsker å gi til regjeringen. Det som er svaret på det spørsmålet, er at regjeringen vil sikre universell utforming av samfunnet i sitt arbeid med nye byggetekniske forskrifter, som er TEK17.

Kirsti Bergstø (SV) [13:10:49]: Da lurer jeg på noe angående servicehunder, for i regjeringserklæringen står det:

«Gjennomgå forsøksordningen med servicehunder med sikte på å gjøre den mer lik ordningen med førerhund for blinde og svaksynte.»

Nå vises det til den lille forsøksordningen som har vært, og at det ikke er tatt stilling til om dette skal innføres som en permanent ordning. Når vi ser at målet er å gjøre ordningen med servicehunder lik ordningen med førerhund, er det sann at blinde og svaksynte har grunn til å frykte framtiden uten førerhund, eller kan det hende at den som har hatt gleden av servicehund, kan gå framtiden lysere i møte?

Statsråd Solveig Horne [13:11:42]: Jeg takker for spørsmålet. Som også representanten er kjent med, har prosjektet med servicehunder vært evaluert og er nå ferdig evaluert. Som representanten var inne på, framgår det av regjeringserklæringen at regjeringen vil gjennomgå den ordningen med sikte på å gjøre den mer lik førerhundordningen. Det er viktig at ordningen nå vurderes, også som et supplement til det øvrige tjenestetilbudet. Men når vi nå har fått denne evalueringen, er dette noe som regjeringen jobber med for å se hvordan vi kan gjøre ordningen mer lik den ordningen med førerhund som er der i dag.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Karin Andersen (SV) [13:12:37]: Dette er en sak som preges av stor velvilje, men altfor lite handling. Dette handler ikke om at noen skal få lov til å være med, det handler om at alle skal være likeverdige og kunne bruke samfunnets institusjoner – ja alt – på like vilkår, uavhengig av funksjonsevne.

Vi er ufattelig tålmodige på vegne av dem som ikke har den muligheten. Det er bra med planer, men planer må realiseres, og det kommer til å koste penger. Jeg ser ministeren ser bekymret ut. Ja, det kommer til å koste penger, det er derfor det er så nødvendig å ha en tidsplan, sånn at man kan måles mot det man får gjort hvert eneste år for å nå dette målet. Ved å fjerne en målsetting om å nå et mål innen et tidsrom frir man seg sjøl – selvfølgelig – fra å bli målt på det. Det er lettvin. Det er også lettvin å si at kommunene skal gjøre det, men her må regjeringen ta ledelsen på en helt annen måte enn det man har gjort.

Jeg synes at den runden vi har hatt nå, om TEK17, viser dette. Jeg skjønner at statsråden egentlig ikke har tenkt å gjøre noen ting, på tross av at hun har koordinerende ansvar for dette området. Det er med skam å melde sånn at hvis man bygger små leiligheter midt i Oslo sentrum, kommer de til å bli solgt for den prisen de blir solgt for – det er markedspris, og det trodde jeg kanskje Fremskrittspartiet og Høyre visste litt om. Sånn er det, så det kommer ikke til å bli billigere boliger heller. Her skyver man altså funksjonshemmede mennesker foran seg i kampen for at de som bygger boligene, skal tjene mer, og at færre boliger skal være tilgjengelige. Vi har flust av dem, vi trenger ikke flere slike boliger i Norge.

Det viser at man ikke har tenkt at folk skal få lov til å velge å bo der de vil, at de skal kunne ha besøk av hvem de vil, og at de skal kunne leve der hele livet. Før kalte vi det livsløpsboliger. Det er et begrep jeg skulle ønske vi kunne begynne å snakke mer om igjen. Vi trenger ikke bygge mer av slikt nå, vi trenger i hvert fall ikke lure noen med å si at det blir billigere boliger av det. Bare se på den siste statistikken som kom i går, over boligpriser og byggekostnader – de henger overhodet ikke sammen i det hele tatt. Det synes jeg er et godt eksempel, som viser at man ikke har tenkt å gjøre dette, for det er andre interesser som styrer.

Det er veldig mange punkter i vårt forslag. Jeg kan si det helt ærlig: De er utarbeidet i tett samarbeid med brukerorganisasjonene, som overhodet ikke er fornøyd med regjeringens handlingsplan, som ikke er fornøyd med regjeringens gjennomføringsevne og slett ikke er fornøyd med regjeringens planer om en felles diskrimineringslov. Jeg er imot det, og jeg er først og fremst imot det fordi det er langt igjen før diskriminerings- og tilgjengelighetsloven for mennesker med funksjonsnedsettelse har satt seg i alle organer. Den trenger en egen beskyttelse framover også.

Bente Stein Mathisen (H) [13:15:55]: Statsråden var tydelig i sitt innlegg på at regjeringen har en visjon og en ambisjon om å oppnå et universelt utformet samfunn der alle kan delta, og at det må jobbes systematisk og målrettet, slik at vi raskere kan nå det målet.

I regjeringens handlingsplan for universell utforming legges det stor vekt på IKT og velferdsteknologi, bl.a. bedre universell utformede IKT-løsninger i utdanningssektoren, noe som vil gi flere med funksjonsnedsettelse mulighet til å delta i undervisningen på lik linje med andre. I handlingsplanen vektlegges også en satsing på utvikling av ny teknologi innen velferdsområdet, og dette kan bidra til at flere med funksjonsnedsettelse blir mer selvhjulpne i dagliglivet og trenger mindre hjelp. Det er et stort ønske for de fleste av oss å være mest mulig selvhjulpne.

Fortsatt har vi for mange bygg og uteområder som ikke er universelt utformet. Stavanger er en av få norske byer som har en egen plan for hvordan byen kan utvikle universell utforming innen 2021. Å kartlegge, prioritere og utvikle handlingsplaner er viktige skritt på veien for å komme i mål. Norges Handikapforbund har spesielt pekt på at skolene må være universelt utformet for å gi alle barn like muligheter til utdanning. Det er viktig at kommuner og fylkeskommuner prioriterer dette og lager handlingsplaner for å nå målene.

Regjeringen har en historisk satsing på samferdsel, med en bevilgning på 63 mrd. kr i 2017. Innenfor samferdsel vil universell utforming være en integrert del av alle planer for vesentlig oppgradering og bygging av ny infrastruktur. Dette er et eksempel på hvordan regjeringen løfter frem universell utforming systematisk og bredt på et helt sentralt samfunnsområde.

KS har tatt initiativ og etablert et kommunenettverk som fokuserer på kompetanse og fremdrift i arbeidet med universell utforming. 60 kommuner og fylkeskommuner er med, og her kan kommuner dele erfaringer og lære av hverandre. Regjeringen støtter KS i dette arbeidet. Denne uken legger regjeringen ut tilskuddsmidler som kommunene kan søke på. Føringen til disse KS-midlene er arbeidet med systematikk og konkrete resultater når det gjelder uni-

versell utforming. Systematiske registreringer av bygninger og uteområder med mål om oppgradering til universell utforming er ett av kriteriene. I mitt eget fylke ser jeg at Oppegård kommune får tilskudd til et kompetanseprogram for universell utforming for å sikre at kommunen har oppdatert kompetanse og bruker den aktivt, både i utbyggingsaker og i utvikling av kommunale tjenester.

Dette er veien å gå for å nå målet om et mer universelt utformet samfunn. Det må jobbes systematisk med kartlegging og utarbeiding av handlingsplaner, det må sikres at midler er tilstede, og det må også settes tidsfrister.

Karin Andersen (SV) [13:18:44]: Jeg har tatt med meg på talerstolen en proposisjon som regjeringen akkurat har lagt fram, Prop. 64 L for 2016–2017. Den omhandler nettopp de tjenestene som representanten fra Høyre nå var oppe og snakket om. Og hva står det i den proposisjonen? Jo, i den proposisjonen står det at kommunene skal få legge mer vekt på det kommunale skjønnet når det gjelder disse tjenestene, enn det de har gjort før. Det skal Fylkesmannen også legge mer vekt på når de skal kontrollere klager som kommer inn til dem. Det betyr at man svekker rettighetene til noen av de menneskene man nå snakker om, som trenger at loven faktisk blir fulgt – og ikke blir strukket og skjønnsstolket bort i kommunene. Også på det området oppfatter jeg at regjeringen går feil vei.

Ja, det er riktig at det skjer en del innen samferdsel. Det er ambisiøse planer som har vært der fra før. Og faktisk ligger det et lovgrunnlag der, så det skulle bare mangle at man ikke følger opp de samferdselsprosjektene man gjennomfører, med kravene om universell utforming, som faktisk ligger der.

Når det gjelder IKT, skal regjeringen ha ros for å ha jobbet godt med det. Men når de samtidig leker med tanken om å flytte hjelpemiddelområdet over til kommunene, hjelper noe av dette veldig lite. Dette er fagmiljøer som trenger store – ja, jeg hadde nesten sagt robuste – kompetansemiljøer. Det har vi i dag i hjelpemiddelsentralene, og de bør styrkes og ikke svekkes ved å spres utover. IKT er et krevende felt. Har man behov for, fordi man har en funksjonsnedsettelse, å bruke IKT på en tilpasset måte, enten det er i skole, i arbeid eller i hverdagsliv, trenger man miljøer å snakke med som er store og kompetente. Det kan ikke legges ut til hver enkelt kommune eller til hver enkelt skole, og ansvaret kan slett ikke pådyttes den enkelte.

Jeg er lei for at jeg ikke føler at det er noe «trøkk» på dette. Derfor mener vi – og jeg er glad for at Arbeiderpartiet og Senterpartiet har vært enige om det – at vi er nødt til å sette oss en tidsfrist. Det er selvfølgelig skummelt å sette slike tidsfrister, for da er det mulig å bli målt på det. Men jeg har aldri hørt om noen som når et mål de aldri har satt seg. Det skjer på dette området, og jeg tror det skyldes at denne saken ofte havner i det jeg kaller «en bomulldott av velvilje». Alle har veldig gode intensjoner, men når det kommer til krita, er det andre deler av samfunnet som får pengene.

Erlend Wiborg (FrP) [13:21:56]: Det var det første innlegget til representanten Karin Andersen som fikk meg til å tegne meg på nytt. Det at man har gode intensjoner, er vel og bra. Og jeg tror vi alle deler det felles målet. Men samtidig må man alltid se på om de virkemidlene

man har, faktisk vil virke, om det er riktige virkemidler, og hvilke konsekvenser de virkemidlene har – selv om man kanskje med de beste intensjoner fremmer forslag om visse virkemidler.

Når representanten Karin Andersen står på denne talerstol og hevder at kostnader ikke har noen betydning for prisen, synes jeg det er en underlig logikk. Det er en selvfølge at hvis vi påfører betydelig fordyrende utgifter og kostnader for f.eks. utbyggere, er det noen som må ta den regningen. Og til syvende og sist er det alltid forbrukerne som tar regningen.

Vi i Fremskrittspartiet er villig til å stille krav, også krav som koster penger. Men vi mener man må gå inn og se om kravene er rimelig i forhold til det vi får igjen. Derfor har vi gode og viktige krav til universell utforming, spesielt i det offentlige rom – både for det offentlige og for det private. Men vi kan ikke komme i den settingen at vi kommer med mange forskjellige krav som koster betydelige summer, som så gjør at en helt annen gruppe må slite – typisk unge førstegangsetablerere, mennesker med svak økonomi, som Sosialistisk Venstreparti ofte er glad i å snakke om. Men vi vet at de som virkelig rammes av politikken til Sosialistisk Venstreparti, i høyeste grad er de fattige og dem med svak økonomi, som Sosialistisk Venstreparti nå gjerne vil gjøre det vanskeligere for å komme inn på boligmarkedet.

Presidenten: Representanten Karin Andersen har hatt ordet to ganger tidligere og får dermed ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Karin Andersen (SV) [13:24:12]: Hvis det ikke hadde vært så alvorlig, hadde det vært ganske komisk å høre representanter fra Fremskrittspartiet nesten påstå at vi ikke har et helt fritt boligmarked der prisen etablerer seg i markedet. Det er jo det det gjør. Disse små boligene, som ikke skal være universelt utformet, og som ikke skal være tilgjengelige for alle i befolkningen, kommer til å bli bygd i sentrum, for det er det man sier, og der er det markedspris som gjelder. Og all statistikk viser at når byggekostnadene ligger nesten flatt, øker prisene voldsomt. Folk betaler og konkurrerer med hverandre på pris. Om kravene som skal være, sier man at de påfører betydelige kostnader. Man sier altså at hvis man er funksjonshemmet, påfører man andre betydelige kostnader. Nei, det er faktisk et samfunnsansvar for oss å sikre at det ikke er slik. De som tjener på dette, er de som bygger husene. De tjener mer, for de kan bygge billigere, og prisen blir like høy.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 5.

Sak nr. 6 [13:25:21]

Innstilling frå arbeids- og sosialkomiteen om Oppheving av lov om ferie for fiskere og endringar i ferieloven (Innst. 217 L (2016–2017), jf. Prop. 52 L (2016–2017))

Presidenten: Presidenten kan ikke se at saksordføreren er i salen og tror vel at han – som medlem av to komiteer – også har noe annet å gjøre i dag.

Heller ingen andre har bedt om ordet.

Votering

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Da er Stortinget klar til å gå til votering. I sak nr. 1 foreligger det ikke noe voteringstema.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt seks forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Rigmor Andersen Eide på vegne av Kristelig Folkeparti, Venstre og Sosialistisk Venstreparti
- forslagene nr. 2 og 3, fra Ola Elvestuen på vegne av Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne
- forslagene nr. 4 og 5, fra Heikki Eidsvoll Holmås på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne
- forslag nr. 6, fra Heikki Eidsvoll Holmås på vegne av Sosialistisk Venstreparti

Det votes over forslag nr. 6, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen pålegge bruk av Norsk olje og gass og Norsk Industris framforhandlede standardkontrakter når Johan Castberg-feltet bygges ut.»

Votering:

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 94 mot 6 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.40.15)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 4 og 5, fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stille krav om ilandføring av olje fra Johan Castberg-feltet til Finnmark for å utløse lokale ringvirkninger.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede en områdeløsning for feltene rundt Johan Castberg – med sikte på å stille krav om en områdeløsning for kraft for å hindre økte utslipp av klimagasser.»

Votering:

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne ble med 95 mot 6 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.40.34)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 2 og 3, fra Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at plan for utbygging og drift (PUD) for Johan Castberg-feltet sikrer bruk av kraft-fra-land-løsning eller annen fornybar eller utslippsfri energiforsyning for kraft- og varmebehovet til driften av feltet.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen foreta en utredning av

energiløsning for Svalbard, der en kraftkabel med kraft-fra-land-løsning for Johan Castberg-feltet inngår som en mulighet.»

Votering:

Forslagene fra Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne ble med 91 mot 10 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.40.57)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 1, fra Kristelig Folkeparti, Venstre og Sosialistisk Venstreparti.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det i det videre arbeidet med petroleumsaktivitet på Loppahøyden stilles krav om en områdeløsning med kraft fra land, som sikrer mulighet for at Johan Castberg-feltet kan elektrifiseres senere.»

Votering:

Forslaget fra Kristelig Folkeparti, Venstre og Sosialistisk Venstreparti ble med 86 mot 15 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.41.19)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt

vedtak:

Dokument 8:124 S (2015–2016) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Heikki Eidsvoll Holmås og Kirsti Bergstø om krav om elektrifisering av Johan Castberg-feltet, ilandføring til Finnmark og utredning av strømkabel til Svalbard – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten er det satt fram ett forslag. Det er forslag nr. 1, fra Heikki Eidsvoll Holmås på vegne av Sosialistisk Venstreparti.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen pålegge bruk av Norsk olje og gass og Norsk Industri sine framforhandlede standardkontrakter når Skarvfjell-feltet bygges ut.»

Voteringstavlene viste at 96 representanter stemte mot forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og 5 representanter stemte for.

(Voteringsutskrift kl. 13.42.10)

Hans Olav Syversen (KrF) (fra salen): Det var en feil fra min side.

Presidenten: Da er det 97 representanter som stemte imot forslaget fra Sosialistisk Venstreparti, og 4 som stemte for. Forslaget er dermed forkastet.

Seks representanter har stemt for Sosialistisk Venstrepartis forslag i de forrige voteringene. Er det noen fra SV som nå ikke har stemt – presidenten vil minne om at det er stemmeplikt.

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt

vedtak:

Dokument 8:125 S (2015–2016) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Heikki Eidsvoll Holmås og Audun Lysbakken om elektrifisering av Skarfjell – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Under debatten er det satt fram ett forslag. Det er forslag nr. 1, fra Rigmor Aasrud på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Presidenten gjør oppmerksom på at forslagene nr. 2 og 3, fra Senterpartiet, ikke ble tatt opp under debatten.

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt

vedtak til lov

om endringer i folketrygdloven (endret fastsetting av grunnlaget for sykepenger, foreldrepenger og pleiepenger mv.)

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 1-4 fjerde ledd skal lyde:

Kongen gir forskrifter med nærmere regler om regulering av grunnbeløpet, *herunder fra hvilket tidspunkt nytt grunnbeløp får virkning for de enkelte ytelsene etter denne loven.*

§ 4-4 femte ledd oppheves.

§ 8-28 skal lyde:

§ 8-28 *Sykepengegrunnlaget i arbeidsgiverperioden*

Sykepengegrunnlaget som nevnt i § 8-10 fastsettes i arbeidsgiverperioden etter en beregnet aktuell *månedsinntekt*, se § 8-29.

Den aktuelle *månedsinntekten* skal beregnes etter den gjennomsnittlige *arbeidsinntekten* som arbeidstakeren har hatt i arbeidsforholdet og som rapporteres til a-ordningen etter reglene i a-opplysningsloven i en nærmere bestemt periode før han eller hun ble arbeidsufør (*beregningsperioden*).

Beregningsperioden fastsettes slik:

a) *De tre siste kalendermånedene før arbeidstakeren ble*

arbeidsufør legges til grunn.

b) *I et arbeidsforhold som har vart så kort tid at det ikke er rapportert inntekt til a-ordningen for tre hele kalendermånedene, skal dette kortere tidsrommet legges til grunn.*

c) *I et arbeidsforhold der arbeidstakeren har fått varig lønnsendring i løpet av eller etter beregningsperioden, men før arbeidsuførhetstidspunktet, skal tidsrommet etter lønnsendringen legges til grunn.*

Lovlig fravær uten lønn skal holdes utenfor beregningsperioden. Dersom arbeidstakeren har hatt lovlig fravær i beregningsperioden, skal det fastsettes en inntekt i fraværperioden som tilsvarer den inntekten arbeidstakeren ville ha hatt dersom han eller hun ikke hadde vært borte fra arbeidet.

Dersom rapporteringen til a-ordningen er mangelfull eller uriktig, fastsettes sykepengegrunnlaget ut fra den inntekten arbeidsgiver skulle ha rapportert til a-ordningen i beregningsperioden.

For timelønnede arbeidstakere med skiftende arbeidsperioder omgjøres den aktuelle *månedsinntekten* til et sykepengegrunnlag per dag i arbeidsgiverperioden ved at inntekten fordeles på antall faktiske arbeidsdager i beregningsperioden.

§ 8-29 skal lyde:

§ 8-29 *Inntekter som inngår i beregning av den aktuelle månedsinntekten*

Ved vurdering av hvilke inntekter som inngår i den aktuelle månedsinntekten, skal det tas utgangspunkt i arbeidsinntekt som rapporteres til a-ordningen etter reglene i a-opplysningsloven.

Lønnsinntekt og andre godtgjørelser som er resultat av arbeidstakerens egen arbeidsinnsats tas med når den aktuelle *månedsinntekten* skal beregnes. Tillegg for ubekvem arbeidstid og ulempetillegg for spesielle arbeidsforhold regnes med. *Det samme gjelder godtgjørelse for 1. og 17. mai og bevegelige helligdager som arbeidstakeren opparbeider som et tillegg per arbeidstid.*

Godtgjørelser som helt eller delvis skal dekke utgifter i forbindelse med utførelsen av arbeidet, tas ikke med. Dette gjelder blant annet diettgodtgjørelse, bilgodtgjørelse, verktøygodtgjørelse og smussgodtgjørelse. Overskudd på utgiftsgodtgjørelser regnes med og gis den verdien som nyttes ved forskottstrekk av skatt.

Lønn for overtid tas ikke med. Overtidslønn skal likevel tas med når overtiden er pålagt i arbeidsavtalen som fast overtid og dette ikke er i strid med lovbestemmelser om arbeidstid.

Feriepenge tas ikke med. *Naturalytelser* tas ikke med dersom arbeidstakeren også mottar ytelsene under sykefravær. Fra det tidspunkt arbeidstakeren ikke lenger mottar ytelsene, tas de med ved beregningen med den verdi som nyttes ved forskottstrekk av skatt.

§ 8-30 skal lyde:

§ 8-30 *Sykepengegrunnlaget når trygden yter sykepenge*

Når trygden yter sykepenge, fastsettes sykepengegrunnlaget ut fra den aktuelle *månedsinntekten* (§§ 8-28 og 8-29), som omregnes til *årsinntekt*.

Dersom omregnet årsinntekt etter første ledd avviker mer enn 25 prosent fra rapportert inntekt (se § 8-29) til a-

ordningen etter reglene i a-opplysningsloven de siste tolv kalendermånedene før arbeidsuførheten inntraff, skal sykepengegrunnlaget fastsettes ved skjønn ut fra den årsinntekten som kan godtgjøres på det tidspunktet arbeidsuførheten inntraff. I sammenligningsgrunnlaget medregnes også sykepenger etter kapittel 8, omsorgspenger, pleiepenger og opplæringspenger etter kapittel 9 og svangerskapspenger og foreldrepenger etter kapittel 14, når rett til stønad er opptjent som arbeidstaker eller frilanser. Feriepenger regnes også med.

Dersom rapporteringen til a-ordningen er mangelfull eller uriktig, skal sykepengegrunnlaget fastsettes ved skjønn ut fra den årsinntekten som kan godtgjøres på det tidspunkt arbeidsuførheten inntraff.

For en arbeidstaker som blir arbeidsufør i et tidsbegrenset arbeidsforhold på under seks måneder, fastsettes sykepengegrunnlaget etter første ledd, selv om dette sykepengegrunnlaget avviker mer enn 25 prosent fra sykepengegrunnlaget etter andre ledd. Dette gjelder bare for det tidsrommet arbeidsforholdet skulle ha vart. Deretter kan det ytes sykepenger etter *andre ledd* dersom medlemmet kan dokumentere inntektstap.

§ 8-38 femte ledd skal lyde:

Sykepengegrunnlaget for frilansere fastsettes *etter reglene i § 8-28 første, andre og tredje ledd bokstav a) og b), § 8-29 og § 8-30.*

§ 8-40 skal lyde:

§ 8-40 *Arbeidstaker og frilanser*

Til et medlem som på sykmeldingstidspunktet har inntekt både som arbeidstaker og som frilanser, ytes det sykepenger etter bestemmelsene for arbeidstakere, *se §§ 8-15 til 8-33.*

§ 8-41 andre og tredje ledd skal lyde:

Sykepengegrunnlaget fastsettes på årsbasis etter følgende alternativer:

- a) Sykepengegrunnlaget fastsettes ut fra den aktuelle månedsinntekten, *se § 8-28.*
- b) Sykepengegrunnlaget fastsettes ut fra den pensjonsgivende årsinntekten, *se § 8-35.*

For differansen mellom inntekt etter alternativ b) og inntekt etter alternativ a) gjelder bestemmelsene for selvstendig næringsdrivende, *se § 8-34.*

§ 8-42 skal lyde:

§ 8-42 *Selvstendig næringsdrivende og frilanser*

Til et medlem som på sykmeldingstidspunktet har inntekt både som selvstendig næringsdrivende og som frilanser, ytes det sykepenger etter bestemmelsene for et medlem som har inntekt både som arbeidstaker og selvstendig næringsdrivende, *se § 8-41.*

§ 14-7 andre ledd skal lyde:

For en kvinne som mottar dagpenger under arbeidsløshet eller sykepenger etter § 8-49, kan *beregningsgrunnlaget fastsettes* ut fra inntekten i de beste seks av de siste ti kalendermånedene før hennes uttak tar til, *se § 14-10 første og andre ledd.*

§ 21-4 første ledd nytt siste punktum skal lyde:

Departementet kan i forskrift bestemme at opplysninger som er nødvendige for å kunne behandle saker om ytelser etter loven og som ikke skal gis uoppfordret etter reglene i a-opplysningsloven, skal gis elektronisk til Arbeids- og velferdsetaten.

§ 22-13 nytt åttende ledd skal lyde:

Krav om omregning og etterbetaling av ytelse etter kapittel 8, 9 eller 14 på grunn av tariffrevisjon må settes fram innen tre måneder etter at tariffavtalen ble endret.

II

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

Endringene gjelder for tilfeller som har skjæringstidspunkt fra og med ikrafttredelsestidspunktet. For ytelser etter kapittel 8 er skjæringstidspunktet første dag med arbeidsuførhet på grunn av sykdom eller skade. For ytelser etter kapittel 9 er skjæringstidspunktet første fraværsdag på grunn av omsorg for syke barn eller pleie av nærstående. For svangerskapspenger etter kapittel 14 er skjæringstidspunktet det tidspunktet som medlemmet må slutte i arbeid på grunn av graviditet, mens for foreldrepenger etter kapittel 14 er skjæringstidspunktet den dagen medlemmet begynner å ta ut foreldrepenger. I tilfeller der far velger å utsette sitt uttak av foreldrepenger, er skjæringstidspunktet likevel siste dag i mors del av fellesperioden.

Det skal ikke fastsettes nytt beregningsgrunnlag i saker med skjæringstidspunkt til og med dagen før ikrafttredelsestidspunktet. Det samme gjelder ved overgang mellom ytelser etter kapittel 8, 9 eller 14.

Presidenten: Det voteses alternativt mellom innstillingsforslag til I § 8-30 og forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslaget lyder:

«I lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd skal § 8-30 lyde:

§ 8-30 Sykepengegrunnlaget når trygden yter sykepenger

Når trygden yter sykepenger, fastsettes sykepengegrunnlaget ut fra den aktuelle månedsinntekten (§§ 8-28 og 8-29), som omregnes til årsinntekt.

Årsinntekten etter første ledd sammenlignes mot pensjonsgivende årsinntekt som fastsettes ut fra gjennomsnittet av pensjonspoengtallene (se § 3-12) som er fastsatt for de tre siste årene. Det gjennomsnittlige poengtallet omregnes til pensjonsgivende årsinntekt ut fra grunnbeløpet på det tidspunktet da arbeidstakeren ble arbeidsufør.

Dersom det er mer enn 15 prosent avvik mellom omregnet årsinntekt etter første ledd og den pensjonsgivende årsinntekten etter andre ledd, skal sykepengegrunnlaget fastsettes ved skjønn ut fra den årsinntekten som kan godtgjøres på det tidspunktet da arbeidstakeren ble arbeidsufør.

For en arbeidstaker som blir arbeidsufør i et tidsbegrenset arbeidsforhold på under seks måneder, fastsettes sykepengegrunnlaget etter første ledd, selv om dette sykepengegrunnlaget avviker mer enn 15 prosent fra sykepengegrunnlaget etter tredje ledd. Dette gjelder bare for det tidsrommet arbeidsforholdet skulle ha vart. Deretter kan det ytes sykepenger etter *tredje ledd* der-

som medlemmet kan dokumentere inntektstap.»

Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til I § 8-30 og forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble innstillingen bifalt med 52 mot 49 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 13.45.04)

Presidenten: Det voteres så over § 22-13 nytt åttende ledd.

Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 53 mot 48 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 13.45.37)

Presidenten: Det voteres over resten av I samt II.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli satt opp til annen gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 5

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt 26 forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Rigmor Aasrud på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslagene nr. 2–26, fra Kirsti Bergstø på vegne av Sosialistisk Venstreparti

Det voteres over forslagene nr. 2, 4, 6–19 og 21–26, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at rentekompensasjonsordningen for rehabilitering av skole- og svømmeanlegg får ny investeringsramme og at det stilles krav om universell utforming av bygg som kommer inn i ordningen, og at det etableres plan- og stimuleringsmidler slik at offentlige bygg i kommunen kan gjøres universelt utformet innen 2025.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endring av diskrimineringslovgivningen slik at retten til in-

formasjon, varer og tjenester for mennesker med nedsatt funksjonsevne inkluderes.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram konkrete forslag og en tidsplan for at opplæringen i alle norske skoler blir dysleksi- og dyskalkulivennlig.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ for å sikre at kultur- og idrettsarenaer og bygg er tilgjengelige for alle.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at mål og innsatser i Nasjonal transportplan må samordnes med målet om et tilgjengelig Norge innen 2025 og et universelt utformet samfunn innen 2035.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om hvordan det kan sikres tilbud om assistanse for mennesker med nedsatt funksjonsevne ved større trafikale stasjoner og knutepunkt.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen påse, og eventuelt fremme forslag som sikrer, at virksomheter som retter seg mot allmennheten, jobber systematisk for at deres kommunikasjon og informasjon er universelt utformet.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at det tilbys skolepensum i det formatet elever med nedsatt funksjonsevne har behov for for å kunne delta fullgodt i opplæringen.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en gradvis innføring av krav om teksting, syns- og tegnspråktolkning av innhold på alle medier og flater.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stimulere til forskning og utvikling av universelt utformet IKT og velferdsteknologi.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere innføring av et krav om tilgjengelighet som inngangskrav for offentlig støtte til kulturarrangører.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om innføring av et krav om ulike former for tolking på kultur- og idrettsarrangementer, herunder skrive-, syns- og tegnspråktolkning.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre en gratis ledsagerordning ved alle typer kultur- og idrettsarrangementer som mottar offentlig støtte, herunder løsning for bestilling av billetter på nett med elektronisk ledsagerbevis.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at mennesker med nedsatt funksjonsevne får ta med ledsagere i utøvelse av fritidsaktiviteter.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at valglokaler og lokaler for politiske møter må være tilgjengelige for mennesker med nedsatt funksjonsevne.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre et tilbud om tolketjenester og annen tilsvarende bistand i forbindelse

med politiske møter.»

Forslag nr. 21 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at ordningen med arbeids- og utdanningsreiser for dem med varige forflytningsvansker utvides til å gjelde politisk deltakelse.»

Forslag nr. 22 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at all informasjon om sikkerhet og beredskap blir gitt i et format som er tilgjengelig for alle.»

Forslag nr. 23 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at alle bygg og transportmidler har evakueringsutstyr slik at personer med nedsatt funksjonsevne sikres en trygg evakuering.»

Forslag nr. 24 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at beredskapsplaner for katastrofer også ivaretar hensynet til mennesker med nedsatt funksjonsevne.»

Forslag nr. 25 lyder:

«Stortinget ber regjeringen, i arbeidet med ny teknisk forskrift TEK17, unngå regler som reduserer graden av universell utforming av samfunnet, herunder en eventuell svekkelse av kravene til snusirkel for rullestol.»

Forslag nr. 26 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at ordningen med servicehunder blir mer lik ordningen med førerhund for blinde og svaksynte.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 96 mot 5 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.46.49)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 3, 5 og 20, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å innlemme (inkorporere) FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) i menneskerettsloven, for å gi konvensjonen forrang i norsk rett.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om et mer forpliktende regelverk for universell utforming av eksisterende bygg, anlegg, transportmidler og infrastruktur.»

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjenopprette en ordning som ivaretar de funksjonene som Statens råd for likestilling av funksjonshemmede var ment å sikre.»

Venstre har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 92 mot 9 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.47.14)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en handlingsplan for et tilgjengelig Norge i 2025, og et universelt utformet samfunn innen 2035, inkludert en konkret plan for finansiering.»

Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 52 mot 49 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 13.47.39)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument 8:26 S (2016–2017) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen og Heikki Eidsvoll Holmås om et universelt utformet samfunn – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

V o t e r i n g i s a k n r. 6

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt

v e d t a k t i l l o v

om oppheving av lov om ferie for fiskere og endringer i ferieloven

I

Lov 16. juni 1972 nr. 43 om ferie for fiskere blir oppheva.

II

I lov 29. april 1988 nr. 21 om ferie blir det gjort følgende endringer:

§ 2 nr. 5 blir oppheva. Noverande nr. 6 blir nr. 5.

III

Lova gjeld frå den tid Kongen bestemmer.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det votes over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli satt opp til annen gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Sak nr. 7 [13:48:49]

Referat

1. (183) Statsministerens kontor melder at 1.lov om endringer i ekomloven (Lovvedtak 60 (2016–2017))
- er sanksjonert under 17. mars 2017
Enst.: Vedlegges protokollen.
2. (184) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Dag Terje Andersen, Torstein Tvedt Solberg, Fredric Holen Bjørdal, Øystein Langholm Hansen, Per Olaf Lundteigen, Geir Pollestad, Kirsti Bergstø og Audun Lysbakken om å gjøre arbeidsmiljøloven gjeldende for petroleumsrelaterte aktiviteter fra fartøyer på norsk sokkel (Dokument 8:61 S (2016–2017))
Enst.: Sendes arbeids- og sosialkomiteen.
3. (185) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Helge André Njåstad, Mazyar Keshvari, Ulf Leirstein, Kari Kjønås og Kjos Erlend Wiborg om innføring av obligatorisk helsekontroll på helsestasjonene og senere gjennom skolehelsetjenesten for barn i alderen null til ti

- år, der kommunene plikter til å følge opp barn som ikke møter til helsekontroll (Dokument 8:65 S (2016–2017))
Enst.: Sendes helse- og omsorgskomiteen.
4. (186) Samtykke til ratifikasjon av Europarådets konvensjon av 11. mai 2011 om forebygging og bekjempelse av vold mot kvinner og vold i nære relasjoner (Prop. 66 S (2016–2017))
Enst.: Sendes justiskomiteen, som forelegger sitt utkast til innstilling for utenriks- og forsvarskomiteen til uttalelse før innstilling avgis.
 5. (187) Representantforslag fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson om at statsborgerskap ikke skal tilbakekalles, og at doble statsborgerskap skal tillates (Dokument 8:66 S (2016–2017))
Enst.: Sendes kommunal- og forvaltningskomiteen.
 6. (188) Opplev Norge - unikt og eventyrlig (Meld. St. 19 (2016–2017))
 7. (189) Pliktsystemet for torsketralere (Meld. St. 20 (2016–2017))
Enst.: Nr. 6 og 7 sendes næringskomiteen.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 13.50
